

Jaarverslag 2015

Regionaal Archief | Alkmaar

Regionaal Archief Alkmaar

Postbus 9232
1800 GE Alkmaar
072-8508200
info@archieffalkmaar.nl
www.archieffalkmaar.nl

Locatie studiezaal, kantoren en depotgebouw

Bergerweg 1
1815 AC Alkmaar

Algemeen Bestuur Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (per 31-12-2015)

Dhr. P.M. Bruinooge (Alkmaar), mw. O. Rasch (Bergen), dhr. H. Klijnstra (Castricum), dhr. K.F. Schuiling (Den Helder), dhr. L. Dickhoff (Heerhugowaard), dhr. T.J. Romeyn (Heiloo), dhr. J.R.A. Nawijn (Hollands Kroon), dhr. J. Nieuwenhuizen (Langedijk), dhr. B. Blonk (Schagen), mw. M.L. Loef (adviserend lid namens provincie Noord-Holland)

Dagelijks Bestuur Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (per 31-12-2015)

Dhr. P. M. Bruinooge (Alkmaar), voorzitter; dhr. K.F. Schuiling (Den Helder), vice-voorzitter; dhr. J. Nieuwenhuizen (Langedijk), portefeuillehouder financiën; dhr. P.J. Post (RHCA), secretaris.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
BEHEREN VAN BETROUWBARE INFORMATIE	5
Toezicht op informatiebeheer	5
Omschakelen naar een digitale toekomst	6
ACTIEF PUBLIEKSBELEID	8
Digitaal publiek	8
Digitalisering	9
Sociale Media	11
Fysiek publiek	12
Activiteiten	14
Educatie	16
Cursussen en workshops	16
Scholen	16
Communicatie en PR	17
Publicaties	18
Historische sensatie	18
Tentoonstellingen	18
Rondleidingen	19
Lezingen	20
KLAAR VOOR DE TOEKOMST: BEHEER EN BEHOUD VAN DE COLLECTIE	21
Acquisitie	21
Restauratie en materieel beheer	22
Bewerking	22
Huisvesting en financiën	23
BESTUUR	24
PERSONEEL	25

Bijlagen

1. RESULTATEN BENCHMARK ARCHIEF-KPI'S	28
2. ACTIEF PUBLIEKSBELEID	30
2.1 Digitaal publiek	30
2.2 Fysiek publiek	30
2.3 Educatie	33
2.4 Communicatie en PR	33
2.5 Historische sensatie	35
3. STICHTING VRIENDEN VAN HET ARCHIEF VAN ALKMAAR E.O.	37
4. ONTVANGEN ARCHIEVEN IN 2015	38
5. ONTSLOTEN ARCHIEVEN IN 2015	40
6. AANWINSTEN BEELDMATERIAAL IN 2015	41
7. ONTSLOTEN BEELDMATERIAAL IN 2015	42
8. AANWINSTEN BIBLIOTHEEK IN 2015	43
9. REPRESENTATIE	43

Voorwoord

Wie dit jaarverslag leest, constateert dat het werk bij het Regionaal Archief zeer divers is. Zo wordt er gewerkt aan de komst van een e-depot om de stroom digitale documenten van de gemeenten straks op te kunnen slaan. Maar de papieren, en zelfs de perkamenten archiefstukken worden ook niet vergeten. Dit jaar is namelijk de collectie charters, de middeleeuwse oorkonden op perkament, geconserveerd en gedigitaliseerd, zodat ze binnenkort via internet te zien zijn. Op deze manier werken we aan het behoud van de digitale archieven voor de toekomst en brengen we de middeleeuwse stukken in het digitale heden.

De voortschrijdende digitalisering van de overheidsadministratie, waarbij steeds meer informatie als vanzelfsprekend openbaar is, heeft niet alleen gevolgen voor het Regionaal Archief, maar zeker ook voor de archiefvormers. De gemeenten zijn hard bezig om de papieren informatiestroom om te zetten naar een digitale, waarbij het Regionaal Archief toezicht houdt op de ontwikkelingen en waar nodig adviserend optreedt. Om dit te kunnen doen moeten we ons in de voorhoede begeven en een actieve rol spelen bij het inrichten van informatieprocessen, de vaststelling van procedures en het vastleggen van de informatie.

Voor de dienstverlening aan de gemeenten is de ontwikkeling van het E-loket Bouwdossiers van belang, een voorbeeld van hoe gezamenlijk een goede en efficiënte informatievoorziening ingericht kan worden. Belangrijk waren ook de voorbereidingen voor de aansluiting van de gemeente Texel bij het Regionaal Archief per 1 januari 2016.

Het publiek wist ons ook dit jaar weer te vinden, zowel op internet als in het gebouw aan de Bergerweg. De raadpleegcijfers van de website en social media zijn flink gestegen. Dat men tevreden was over onze dienstverlening bleek wel uit de bovengemiddelde score die behaald werd bij de kwaliteitsmonitor van Nederlandse archieven.

De open dag met circa 1.000 bezoekers was een hoogtepunt in het jaar. Ook zagen we weer vele scholieren die ons gebouw bezochten. Ondanks een kleine afname in het studiezaalbezoek laten deze resultaten zien dat we op de goede weg zijn.

Paul Post
Directeur Regionaal Archief Alkmaar

Beheren van betrouwbare informatie

Gemeenten hebben groot belang bij goed en betrouwbaar informatiebeheer. Dit is noodzakelijk om taken effectief uit te kunnen voeren en voor het afleggen van bestuurlijke en politieke verantwoording. In de Archiefwet 1995 staat omschreven hoe en waarom de overheid zorgvuldig om moet gaan met haar informatie. Kenmerken als authenticiteit, betrouwbaarheid en duurzame bewaring staan hoog in het vaandel als het gaat om overheidsinformatie.

Toezicht op informatiebeheer

Betrouwbare informatie is van groot belang voor het functioneren van een overheid en democratie. Om dat te kunnen garanderen houdt de gemeentelijke archiefinspecteur toezicht op het archiefbeheer en voert hij inspecties uit. Jaarlijks wordt aan de hand van de Kritische Prestatie Indicatoren het KPI-verslag over archiefbeheer uitgebracht aan het college van B&W van de gemeenten. Het college legt middels dit verslag bestuurlijke verantwoording af aan de gemeenteraad over de kwaliteit van informatiehuishouding en de mate waarin de gemeente aan archiefwettelijke eisen voldoet.

- In het kader van het toezicht op het niet-overgebracht archief is geadviseerd en later verslag uitgebracht over de mate waarin de aangesloten gemeenten en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voldoen aan de hieraan gestelde wettelijke eisen. De verslaglegging wordt gebaseerd op de door de VNG ontwikkelde Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's).

Benchmark archief KPI's

Door de uniforme meetwijze van de staat van gemeentelijke informatiehuishoudingen is het nu mogelijk om prestaties van gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. De archiefinspecteur heeft in 2015 dan ook een benchmark uitgewerkt waarbij door middel van kleuren in één oogopslag duidelijk wordt hoe de gemeenten in kwestie ten opzichte van elkaar presteren. Deze bestaat uit negen kerncompetenties, gerangschikt naar mate van prioriteit volgens het Regionaal Archief. De beschikking over voldoende mensen en middelen en het overzicht hebben van de informatiehuishouding staan bijvoorbeeld bovenaan. Uit de benchmark blijkt dat de gemeenten Bergen, Heerhugowaard en Den Helder het erg goed doen. Voor Schagen, Castricum en Alkmaar is er nog wat werk te verzetten.¹

Inspecties

De volgende inspecties zijn uitgevoerd:

- Bij de gemeente Schagen is eind 2014 een integrale inspectie uitgevoerd waarvan de archivaris, in het kader van het toezicht op de niet-overgebrachte archieven, zijn bevindingen begin 2015 heeft gerapporteerd aan het college van B&W.
- Geïnspecteerd is of de archiefruimten van de gemeenten Alkmaar en Den Helder voldoen aan archiefwet- en

Frans (archiefinspecteur):
Gemeente Schagen heeft naar aanleiding van de archiefinspectie in 2014 serieuze stappen gezet om de (digitale) informatiehuishouding op orde te krijgen. Door hier een persbericht over uit te sturen laat ze burgers zien dat de adviezen naar aanleiding van inspecties echt ter harte genomen worden (zie bit.ly/inspectieschagen).

¹ Zie bijlage Resultaten benchmark archief-KPI's op pagina 28 voor de uitslag van de benchmark.

regelgeving. De archivaris heeft zijn bevindingen in deze aan de betreffende gemeenten gerapporteerd.

- In de loop van 2015 heeft de archiefinspectie samen met de archiefinspectie van het Westfries Archief een integrale inspectie uitgevoerd bij de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) te Hoorn.

Er was in 2015 extra aandacht voor gemeenschappelijke regelingen. Samenwerken betekent keteninformatisering (geautomatiseerde informatie-uitwisseling tussen organisaties) en in dat proces speelt de gemeentelijke archiefinspectie een rol:

- In het kader van het toezicht op de niet-overgebrachte archieven heeft de gemeentelijk archiefinspectie de Sector Interbestuurlijk Toezicht van de Provincie Noord-Holland ondersteund in de uitvoering van zijn werkzaamheden door deel te nemen aan de zogeheten verificatiegesprekken van de gemeenten Bergen, Castricum, Heiloo (in het kader van de BUCH- samenwerking²) en Schagen.

Advies

De archiefinspectie geeft binnen de kaders van archiefwet- en regelgeving advies over selectie, vernietiging, vervanging, vervreemding, overbrenging, kwaliteitszorg en (digitaal) informatiebeheer. Met name vervanging speelde in 2015 een grote rol bij gemeenten. Bij veel gemeenten is bij het archiefbeheer sprake van een hybride situatie en het beheren van in feite twee archieven (analoog en digitaal) brengt extra kosten met zich mee. Het is daarom voor gemeenten wenselijk de hybride situatie achter zich te laten en volledig digitaal te gaan, onder meer door vervanging van papieren door digitale dragers. Het Regionaal Archief ondersteunt deze ontwikkeling, mits de inrichting van de digitale informatiehuishouding / het informatiebeheer op orde is. Om dat te bewerkstelligen trachten gemeenten grip te krijgen op de digitale informatie in *alle* gemeentelijke systemen, dit in samenwerking met afdelingen als DIV en Informatisering & Automatisering.

- Op grond van het Besluit Informatiebeheer van de gemeenten Alkmaar, Bergen (NH), Hollands Kroon, Langedijk, Schagen en HHNK heeft de archivaris advies uitgebracht over het voor te nemen besluit om archiefbescheiden te gaan vervangen door digitale reproducties.

Omschakelen naar een digitale toekomst

De overheid schakelt steeds meer over op volledig digitale werkwijzen. Digitalisering heeft uiteraard grote consequenties voor de informatievoorziening en het archiefbeheer. Om er voor te zorgen dat digitale informatie voor lange tijd raadpleegbaar blijft, is het van belang dat het Regionaal Archief en de lokale overheden al bij de inrichting van informatieprocessen samenwerken. Dit vraagt om een andere verhouding tussen gemeenten en het Regionaal Archief.

Naast het beheer over de overgebrachte archieven, het toezicht op de niet-overgebrachte archieven en de meer formele adviesrol, krijgt het archief een kennisfunctie op het gebied van het duurzaam beheren en beter toegankelijk maken van digitale informatie.

Ook streeft het archief er naar om dienstverlening te ontwikkelen die enerzijds gemeenten ontlast en schaalvoordeel oplevert, en anderzijds overheidsinformatie beter toegankelijk maakt voor zowel de ambtenaren van de aangesloten gemeenten als voor burgers en bedrijven.

² De Buch-samenwerking is een samenwerking op ambtelijk niveau tussen de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

Deze nieuwe rollen als kennispartner en dienstverlener waren in eerste instantie belegd bij de archiefinspecteur en de archivaris. Eind 2014 is er extra capaciteit voor vrijgemaakt door het aanstellen van een adviseur digitale informatie.

Kennisnetwerk

Het Regionaal Archief is actief in verschillende landelijke kennisnetwerken, zoals werkgroepen van het landelijke archiefinnovatieprogramma Archief 2020 en het overleg van Adviseurs Digitale Informatie. In deze netwerken leren wij van andere organisaties en delen wij kennis opgedaan in onze eigen projecten.

E-depot

In 2014 is het pilot-project “3x3: duurzaam digitaal archiveren” gestart. Met twee andere regionale archieven en drie gemeenten hebben we geëxperimenteerd met de e-depotoplossing van leverancier Data Matters. In mei 2015 is de eerste fase van dit project afgerond³.

Het project is met een gewijzigde scope voortgezet. Het Regionaal Archief Alkmaar heeft in samenwerking met de gemeente Heerhugowaard een test-dataset voorzien van metadata volgens de landelijke TMLO standaard, en deze in het e-depot geplaatst. De eindrapportage van deze tweede fase komt binnenkort beschikbaar.

E-loket Bouwdossiers

De overbrenging van bouwdossiers door gemeenten naar het Regionaal Archief is in een stroomversnelling gekomen. Om de dossiers voor zowel medewerkers van de gemeenten als burgers toegankelijk te maken wordt het E-loket Bouwdossiers ontwikkeld. Ook is er voor gemeenten die hun bouwdossiers nog niet of gedeeltelijk gedigitaliseerd hebben voor overbrenging een mogelijkheid gecreëerd tot het uit handen geven van de digitalisering.

De gemeente Den Helder is de eerste afnemer van dit digitale loket. Burgers en vakambtenaren kunnen vanaf medio 2016 eenvoudig via een website op verzoek gedigitaliseerde bouwdossiers aanvragen en inzien. Hiermee ontlasten wij de gemeente en wordt de toegankelijkheid van de bouwdossiers verbeterd, zonder dat daar eerst een risicovol en kostbaar digitaliseringsproject aan vooraf hoeft te gaan.

Videotulen

Gemeenten maken vaak geen schriftelijke verslagen meer van vergaderingen van de gemeenteraad. In plaats daarvan is de vergadering live te volgen met videobeelden via internet. De doorzoekbare video is achteraf terug te kijken via de website van de gemeente. De Nederlandse Vereniging van Griffiers heeft deze videoverslagen “videotulen” gedoopt, een samentrekking van “notulen” en “video”.

Het Regionaal Archief is in 2015 een onderzoek gestart naar hoe deze videotulen duurzaam bewaard en toegankelijk gemaakt kunnen worden. In samenwerking met de gemeente Den Helder bereiden wij een overdracht van videotulen naar het archief voor.

³ De eindrapportage hiervan is te raadplegen op de projectpagina van Archief2020: <https://archieff2020.nl/projecten/pilot-duurzaam-digitaal-archiveren-en-beheren>.

Actief publieksbeleid

Het Regionaal Archief voert een proactief publieksbeleid waarbij we mensen in ons werkgebied zelf opzoeken en actief naar buiten treden met onze collectie. Dit verslagjaar is dan ook zowel op digitalisering als gebruik van sociale media en verbreding van de openingstijden en activiteiten voor fysieke bezoekers ingezet. Zo blijven we streven naar een steeds verdere vergroting van het publieksbereik.

Digitaal publiek

Digitale dienstverlening zorgt ervoor dat onderzoekers op afstand, dag en nacht hun werk kunnen doen. De website *archieffalkmaar.nl* biedt niet alleen digitaal toegang tot onder meer informatie over de organisatie, gebruiksvoorwaarden, de archieven en de bibliotheek, maar geeft ook de mogelijkheid tot het online zoeken in en het bekijken van bronnen. Bijvoorbeeld in databases zoals de gedigitaliseerde genealogische bronnen, beeldbank, krantenviewer en tijdschriftenviewer. De genealogische bronnen bieden inmiddels **bijna twee miljoen records op naam**.⁴ En de beeldbank bevat in totaal ruim **66.800 beelden**. In 2015 zijn – mede dankzij vrijwilligers – **115.643 genealogische akten** ingevoerd, **zes inventarisnummers** getranscribeerd en **circa 7.200 beelden** ontsloten.⁵

Het gebruik van archiefbronnen wordt door de toegankelijke website ook voor minder ervaren onderzoekers makkelijker. In 2015 heeft de website *archieffalkmaar.nl* dan ook:

- **337.752 unieke bezoekers** gehad.
- Deze unieke bezoekers brachten samen **540.017 bezoeken** aan *archieffalkmaar.nl*.
- Tijdens deze bezoeken zijn **4.352.251 pagina's** bekeken.

Het Regionaal Archief blijft ook digitaal in beweging en is continu op zoek naar vernieuwingen en verbeteringen. De website *archieffalkmaar.nl* wordt dan ook regelmatig gemoderniseerd:

- Voor de URL *www.regionaalarchieffalkmaar.nl* staat nu 'https' en een slotje. Hierdoor is de website veiliger geworden.
- De beeldbank is (gedeeltelijk) via een widget toonbaar op websites van derden, bijvoorbeeld bij historische verenigingen.
- In februari 2015 is de nieuwe rubriek "Voor het voetlicht" op de website verschenen. Hierin worden bijzondere boeken uit de collectie besproken.
- Medio 2015 is gestart met het koppelen van scans van archiefstukken aan archiefbeschrijvingen op *archieffalkmaar.nl*.

Meest bekeken afbeeldingen

De meest bekeken afbeelding via de beeldbank is een reclameposter uit ca. 1890 van margarine-fabriek Kinheim aan de Helderseweg in Alkmaar. Reden hiervoor is vermoedelijk het vermelden van de poster in een blog op Flickr waarin het Regionaal Archief welkom wordt geheten. Verder in de top tien van meest bekeken afbeeldingen: foto's van o.m. het station Alkmaar, Sinterklaas, Alkmaar Packet en een glasplaatnegatief van opvliegende meeuwen in Den Helder (zie: bit.ly/meestbekekenafbeeldingen). De meest geraadpleegde kranten via de krantenviewer zijn de Heilooër Uitkijkpost en de Alkmaarsche Courant.

⁴ Het betreft per eind 2015 in totaal 1.927.795 ontsloten records op naam via de genealogiemodule op de site *archieffalkmaar.nl*. Eén persoon kan in meerdere digitale archiefstukken voorkomen, maar in één archiefstuk kunnen ook meerdere personen genoemd worden. Het gaat om records uit bevolkingsregisters (769.097), doop-, trouw- en begraafregisters (501.665), registers burgerlijke stand (246.025) en notariële indexen (411.008).

⁵ Zie bijlage Personeel onder 'vrijwilligers en werkgroepen' op pagina 26 voor een overzicht van de ontsloten akten en transcripties. En bijlage Ontsloten beeldmateriaal op pagina 42 voor een overzicht van ontsloten beeldmateriaal.

Naast de reguliere website beheert het Regionaal Archief *alkmaaropdekaart.nl*. Deze interactieve website biedt verschillende partijen de mogelijkheid hun collectie te ontsluiten. Het Regionaal Archief gaat hierin graag de samenwerking aan met derden. In 2015 is de kaartinformatie verder uitgebreid met onder meer gegevens over de deelnemende panden aan Open Monumentendag 2015, de stadsplattegrond van 1945 en de locaties van de 'Stolpersteine'⁶ met een bijbehorende wandelroute. In 2015 kende de website *alkmaaropdekaart.nl* **13.859 unieke bezoekers** die samen **17.000 bezoeken** brachten en tijdens deze bezoeken **68.454 pagina's** bekeken. De meest bekeken individuele locaties in het verslagjaar zijn de Rekerhout, de Accijnstoren en de Huiswaarderbrug. Ook het pand aan de Langestraat 54/56 en de Geestmolen scoren goed in verband met een actualiteit (namelijk een brand en het verliezen van wiken).

De Stolpersteine-wandelroute via *Alkmaaropdekaart.nl*, met een locatie aan de Achterstraat uitgelicht.

Digitalisering

Ook in 2015 is er gewerkt aan verdere digitalisering van archieven en collecties bij het Regionaal Archief. Naast de reguliere activiteiten is een aantal nieuwe projecten gestart, waaronder een in samenwerking met Familysearch. Door collecties digitaal te ontsluiten zijn ze voor een breed publiek en 24 uur per dag bereikbaar voor geïnteresseerden. De Wet hergebruik overheidsinformatie (Who, zie kader) heeft gevolgen voor het aanbieden van de collecties van het Regionaal Archief. Overheidsinformatie moet volgens deze wet kosteloos

Wet hergebruik overheidsinformatie

Op 18 juli 2015 is de Europese richtlijn hergebruik overheidsinformatie (op nationaal niveau 'Wet hergebruik overheidsinformatie' of afgekort 'Who') in werking getreden. De wet stelt dat: (openbare) overheidsinformatie moet worden kunnen hergebruikt voor commerciële of niet commerciële activiteiten. Deze informatie moet zoveel als mogelijk digitaal worden verstrekt in open formaat (open standaarden), gestructureerd en machineleesbaar en voor de verstrekking van overheidsinformatie mag niet meer geld worden gevraagd dan marginale verstrekingskosten.

⁶ 'Stolpersteine' is een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig (1947, Berlijn). Hij brengt gedenktekens aan op het trottoir voor de huizen van mensen die door de nazi's verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord gedreven zijn. Zie ook pagina 19.

aangeboden worden om zo het (her)gebruik ervan te stimuleren. Daarmee stelt de nieuwe wetgeving regels over hoe wij als archief informatie moeten of kunnen aanleveren, welke voorwaarden kunnen worden gesteld en hoeveel kosten in rekening gebracht kunnen worden. Bij de beeldcollecties spelen daarbij auteursrechten een bepalende rol. Want enkel wanneer werk auteursrechtenvrij of dit recht in handen van de archiefinstelling is, valt het onder de Who.

Samenwerken

Het Regionaal Archief Alkmaar werkt samen met partnerpartijen in erfgoed, cultuur en overheidsdocumentatie. Dat kan zijn door advies en hulp bij archivering van collecties van historische verenigingen te bieden en door platforms te creëren waar we gezamenlijk informatie kunnen presenteren. Zoals de 'opdekaart'-websites, maar ook de Beeldbank Noord-Holland, Wiewaswie, Oneindig Noord-Holland, Dichtbij.nl en Geneaknowhow.

Het Regionaal Archief tracht in samenwerking met historische verenigingen de samenleving in het werkgebied representatief te documenteren. Zo worden collecties van enkele verenigingen duurzaam bewaard in ons geklimatiseerde depot en soms gedigitaliseerd en/of ontsloten. Een aantal verenigingen maakt gebruik van het beheersysteem Memorix Maior van het Regionaal Archief voor het ontsluiten en via internet aanbieden van beeldcollecties via de beeldbank (t.w. Den Helder, Callantsoog, Schermereiland, Sint Pancras en Bergen) en historische tijdschriften via de tijdschriftenviewer (naast eerdergenoemde ook Alkmaar, Egmond, Akersloot, Heiloo, Niedorp, Castricum, Schagen, Graft-de Rijp/Schermer, Wieringermeer, Texel, Harenkarspel en de Vrienden van de Hondsbosche). Er is voortdurend contact tussen deze verenigingen en het Regionaal Archief.

Ook werken we samen met bibliotheken en andere erfgoedinstellingen bij het organiseren van cursussen, workshops en lezingen. In Alkmaar participeert het Regionaal Archief samen met andere stedelijke erfgoedinstellingen in het Alkmaars Historisch Café, dat ieder jaar een zestal spraakmakende lezingen organiseert. Het Regionaal Archief verzorgt daarnaast cursussen en workshops in bibliotheken in Alkmaar en regio. Ook worden Historische Informatiepunten in de bibliotheken ondersteund. Dit jaar is meegewerkt aan de inrichting van informatiepunten in de vestigingen van bibliotheek Kennemerwaard in Alkmaar-Noord (De Mare) en Heerhugowaard. Aan het informatiepunt in De Mare werden onder meer boeken in bruikleen gegeven.

Open Data

In het kader van dit 'open data' principe heeft het Regionaal Archief twee datasets toegevoegd aan de index van de websites Open Archieven (openarch.nl) en Open Cultuurdata (opencultuurdata.nl). De genealogische data kunnen zo 'geharvest' worden door derden via het OAI-PMH protocol (zie bit.ly/dataharvest voor toelichting). Ook deelt het Regionaal Archief drie auteursrechtenvrije beeldcollecties via een zogenaamde API zodat ontwikkelaars de beelden in deze collecties kosteloos en restrictieloos kunnen gebruiken. Door de noodzaak geldend auteursrecht van derden uit te sluiten alvorens de beelden of teksten op deze wijze online te zetten, kan het Regionaal Archief dit niet zonder (tijdrovend en ingewikkeld) rechtenonderzoek doen.

Digitaliseringsproject bevolkingsregisters

Dit jaar is het project 'digitalisering bevolkingsregister' gestart in samenwerking met Familysearch. Deze grootste genealogische organisatie ter wereld verzamelt en deelt genealogische gegevens op hun website familysearch.org. Het Regionaal Archief heeft zelf de bevolkingsregisters van de aangesloten gemeenten over de periode 1920-1940 al laten

digitaliseren en online gezet. Familysearch digitaliseert nu de resterende bevolkingsregisters over de periode 1850-1920 en daarnaast de bij het bevolkingsregister behorende woningkaarten en huisregisters over de periode 1850-1940. Het betreft **circa 250.000** te maken scans. Na afronding van het project kan het gehele bevolkingsregister tot 1940 integraal worden geraadpleegd via *archieffalkmaar.nl*.

Fotocollectie Theo van Houts

De fotocollectie van voormalig Panoramafotograaf Theo van Houts, die hij in 2013 aan het Regionaal Archief schonk, is zo omvangrijk dat digitalisering van het geheel normaliter onrealistisch is. Maar door middel van een proef met de 'contactvelmethode', een concept van Picturae waarbij meerdere negatiefstroken tegelijk worden gedigitaliseerd, zijn **4.010** negatiefbladen uit deze collectie gedigitaliseerd. Met gemiddeld 25 foto-opnamen per vel komt dat in totaal op circa **100.000 aparte foto-opnamen (afbeeldingen)**! Een effectieve en kostenbesparende manier van digitaliseren.

Links: Een gedigitaliseerd contactvel van dia's uit de collectie Theo van Houts.

Andere beeldcollecties zijn niet vergeten: gedigitaliseerd werden **1.426 foto's** uit de gemeentelijke collectie van Den Helder, een collectie van **167 tekeningen** door architect Rob de Vries, divers materiaal (**zo'n 50 afbeeldingen**) en **circa 3 uur historisch filmmateriaal** uit particuliere collecties.

In 2015 is er een proef genomen met het toevoegen van PDF's afkomstig van historische verenigingen aan de tijdschriftviewer. Er zijn hierdoor **2.587 gedigitaliseerde pagina's** van tijdschriften van historische verenigingen aan de tijdschriftviewer toegevoegd.⁷

Sociale Media

Het Regionaal Archief maakt actief gebruik van sociale media om het publiek te bereiken. We spreken nieuwe doelgroepen aan – bijvoorbeeld jongeren – en kunnen onze collecties op vernieuwende manieren delen. Ook is de interactiviteit op sociale media vergroot. We zagen dit jaar een opgaande lijn in het aantal vragen over het archief en haar collecties via Facebook en Twitter. Alleen maar zenden is er niet meer bij, we ontvangen ook veel; berichten worden meer gedeeld en er wordt meer en uitgebreider gereageerd. In 2015 kwamen **12.000** bezoeken op de website *archieffalkmaar.nl* via sociale mediakanalen. Onze 'volgers' en 'vrienden' zijn in 2015 weer toegenomen:

Twitter @ArchiefAlkmaar:

1.330 volgers, gemiddeld **50 tweets** met gemiddeld **233 clicks** per maand.

⁷ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'digitaal publiek' op pagina 30 voor een overzicht van de gedigitaliseerde tijdschriften.

Facebook Regionaal Archief Alkmaar:

2.865 vrienden, gemiddeld **16 berichten** met gemiddeld **675 likes** per maand.

In de online communicatie en PR tracht het Regionaal Archief modern en actueel te blijven. Daarom onderzoeken we altijd of nieuwe platformen aansluiten bij onze doelstellingen. Indien dat zo is, maken we daar graag gebruik van:

- Van grote betekenis is bijvoorbeeld dit jaar onze aansluiting bij Flickr Commons geweest, waarbij de auteursrechtenvrije beelden van het Regionaal Archief op een visueel aantrekkelijke manier makkelijk gedeeld kunnen worden (zie bit.ly/RAAflickrcommons). De Commons van Flickr is een internationaal platform dat speciaal bedoeld is om dat soort beelden te delen. We zijn gestart in augustus en aan het eind van 2015 hebben de beelden al **326.000 views** opgeleverd.⁸
- Ook de start van de eigen weblog 'Blik op het Verleden' heeft het Regionaal Archief flink in de schijnwerpers gezet (zie: bit.ly/RAAblog). De blog is opgezet als kanaal om meer achtergrondinformatie te kunnen delen dan mogelijk is op bijvoorbeeld Facebook en Twitter. Het is een modern ogende website die eveneens makkelijk te lezen is op tablets. In 2015 schreven meerdere medewerkers van het Regionaal Archief aan 24 blogs over diverse onderwerpen. In totaal bezochten **5.216** mensen de site en zij bekeken **9.686** pagina's.
- Als onderdeel van de promotiecampagne voor de open dag op zaterdag 3 oktober is een 'Facebookpagina Ambachtsschool' opgezet. Deze is bedoeld om foto's te delen en de open dag onder de aandacht te brengen. Er kwamen veel reacties op klassenfoto's. De pagina heeft zeker bijgedragen aan de uitzonderlijk hoge opkomst van **1.000** bezoekers tijdens de open dag.
- In 2015 is het Regionaal Archief begonnen op Instagram om een jongere doelgroep te bereiken. Dit kanaal gebruiken we vooral om historische en recente afbeeldingen van Alkmaar en de regio te delen en de naamsbekendheid van het archief te vergroten.

Populairste berichten

Het populairste bericht op Facebook had als onderwerp 'draadloze zaktelefoons' uit 1922 (naar aanleiding van '1 april'). Met 209 likes en 67 keer gedeeld was dit een absolute topscore. Ook de timewarffoto's / toen-en-nu-foto's zijn erg populair. Berichten naar aanleiding van actualiteiten als een brand in de Langestraat of Vroom en Dreesmann worden veel bekeken en gelezen via zowel Facebook als Twitter.

⁸ Zie ook op pagina's 9 en 10 onder 'Digitalisering' en 'Open data' over het kosteloos en restrictieloos aanbieden van collecties voor commercieel en niet-commercieel gebruik.

Fysiek publiek

In 2015 heeft het Regionaal Archief in totaal **6.544 fysieke bezoekers** ontvangen.⁹ Met activiteiten buitenshuis daarbij opgeteld hebben in totaal **7.952 mensen** ons bezocht zowel aan de Bergerweg als tijdens presentaties, etc. daarbuiten.¹⁰

- Het aantal fysieke bezoeken aan de studiezaal voor archiefonderzoek in 2015 is **3.700** (3.376 reguliere bezoekers en 324 bezoekers in de leeskamer). Dat is een procentuele daling van 12,4% ten opzichte van het verslagjaar 2014. Of dit een correctie is op het hogere bezoekcijfer van 2014 (i.v.m. gedeeltelijke sluiting in 2013) of een meer structureel verschijnsel, zal moeten blijken uit de bezoekcijfers van 2016.
- Met uitzondering van de zomermaanden is in 2015 bij wijze van proef de studiezaal op zaterdag opengesteld voor archiefonderzoek. Vanwege de magere opkomst van bezoekers – in totaal 41 studiezaalbezoekers waarvan de meeste het Regionaal Archief ook op één of meerdere doordeweekse dagen bezoeken – is besloten de zaterdagopenstelling niet door te zetten in 2016. Ook de activiteiten die op deze zaterdagen zijn georganiseerd – te vergelijken met doordeweeks gegeven cursussen en workshops – trokken met 94 mensen te weinig (en bovendien geen nieuwe) belangstellenden.¹¹
- In het verslagjaar zijn **38 publicaties** verschenen waarbij de archieven en collecties van het Regionaal Archief zijn gebruikt als bron. Daarnaast verschenen in de bladen van historische verenigingen vele artikelen als resultaat van onderzoek bij het Regionaal Archief.¹²

Jan (studiezaal en educatie):

“Het is opmerkelijk dat er nog steeds een doorlopende vraag is naar zaken uit de Tweede Wereldoorlog. Het betreft vragen over vaders die in Duitsland te werk zijn gesteld, vragen van kleinkinderen over oorlogsslachtoffers en vragen vanuit Joodse organisaties en particulieren. Dit patroon houdt gelijke tred met het aanhoudende aanbod van Tweede Wereldoorlogboeken.”

Klanttevredenheidsonderzoek BRAIN

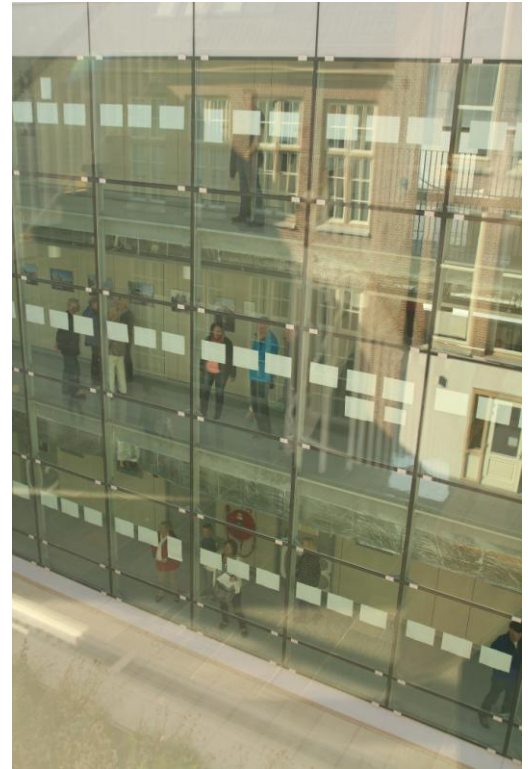
*In 2015 is de tweejaarlijkse enquête naar de klanttevredenheid uitgevoerd door BRAIN. Het Regionaal Archief krijgt in dit landelijke onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening van de archiefdiensten gemiddeld een **7,9**. Dat is net iets hoger dan het gemiddelde rapportcijfer dat het publiek aan archiefdiensten gaf, een 7,7. We scoren hoog op het gebied van sociale media, waar het Regionaal Archief een 8,2 kreeg tegenover een landelijk gemiddelde van een 7,6. Wat de dienstverlening in de studiezaal betreft komt het Regionaal Archief gunstiger naar voren wat betreft de openingstijden en de tarieven. Bij de beoordeling van de digitale dienstverlening scoort het Regionaal Archief duidelijk beter dan gemiddeld op punten als interactiviteit, vormgeving, navigatie, snelheid van zoeken en relevantie van de gevonden resultaten. Een leuk onderdeel van de enquête is de mogelijkheid voor bezoekers om ook eigen opmerkingen te maken. Een aantal bezoekers heeft nuttige adviezen gegeven hoe we onze dienstverlening nog zouden kunnen verbeteren. In de komende tijd gaan we daarmee aan de slag!*

⁹ Uitgesplitst: 3.700 studiezaalbezoekers, 1.400 bij activiteiten, 692 scholieren en leerlingen, 148 cursisten, 400 in de expositieruimte en 204 tijdens een rondleiding.

¹⁰ Uitgesplitst: 6.544 bezoekers aan de Bergerweg, 1.301 tijdens een lezing buitenshuis en 107 tijdens een workshop buitenshuis. De circa 5.500 bezoekers aan de Grote Kerk tijdens Open Monumentendag zijn niet meegerekend.

¹¹ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Fysiek publiek' op pagina 30 voor een overzicht van de zaterdagactiviteiten.

¹² Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Fysiek publiek' op pagina 30 voor een overzicht van de publicaties.

De open dag, die in het teken stond van de Ambachtsschool, was zeer geslaagd met **1.000 bezoekers!** Het statige gebouw aan de Bergerweg was op zaterdag 3 oktober vrijwel volledig opengesteld, van het kolenhok tot de zolder.

Oud-leerlingen en -docenten ontmoeten elkaar in hun voormalige leslokalen en er ontstond een ware reünie. De honderden klassenfoto's uit het archief van de Ambachtsschool / Technische School Alkmaar die door de gangen van het pand hingen droegen hieraan bij.

Activiteiten

Het Regionaal Archief organiseerde in 2015 een aantal activiteiten op eigen initiatief. We ontvingen hierbij in totaal het aantal van **bijna 1.400 bezoekers**.

Met **150 bezoekers** is de themadag Tweede Wereldoorlog op 2 mei bijvoorbeeld een leuke en informatieve dag voor velen geweest. Grote aandacht trokken de militaire voertuigen die voor de Ambachtsschool geparkeerd stonden (zie foto rechts).

Annemarie (medewerker dienstverlening):

“De open dag op 3 oktober en de toevloed aan enthousiaste bezoekers maakte op mij de meeste indruk in 2015. In een tijd van teruglopende bezoekersaantallen in de studiezaal werd duidelijk dat, met een stimulans, mensen de weg naar onze instelling vinden en daar eenmaal aangekomen zich blij verrast tonen over wat wij aanbieden.”

Het Regionaal Archief neemt graag deel aan initiatieven waarbij cultuur of erfgoed lokaal, regionaal of landelijk onder de aandacht wordt gebracht. Zoals tijdens:

- Kunst tot de Nacht waarbij **130 mensen** de studiezaal bezochten. Tijdens deze culturele avond is een aantal keer een optreden gegeven door ‘Cornelis Lely’ (1854-1929). Hij vertelde als ingenieur bij de Zuiderzeewerken over zijn wilde plannen voor afsluiting en inpoldering van de Zuiderzee. De acteur maakte hierbij gebruik van materiaal uit de collectie van het Regionaal Archief.

- Open Monumentendag. Het Regionaal Archief was met een stand goed zichtbaar in de Grote Kerk. Naast verkoop van boeken, kaarten, etc. werd er een demonstratie papierrestauratie gegeven. Zo'n circa **5.500 mensen** bezochten deze markt.

Educatie

Het Regionaal Archief biedt (toekomstige) gebruikers van archieven cursussen, workshops en andere educatieve programma's aan om competenties eigen te maken die nodig zijn bij archiefonderzoek. We springen met ons cursussen aanbod in op het overbrengen van specialistische kennis die direct in verbinding staat met het gebruik van de collectie. Het Regionaal Archief heeft daarmee een uniek aanbod aan cursussen en workshops binnenshuis en op locatie. Dit jaar is bijvoorbeeld samengewerkt met KopGroep Bibliotheken in Den Helder, Schagen en Harenkarspel en Bibliotheek Kennemerwaard in Castricum.

Cursussen en workshops

Het Regionaal Archief organiseert jaarlijks een reeks cursussen en workshops. In 2015 namen **255 mensen** deel aan een cursus of workshop.¹³ Dit jaar is naast de reguliere cursussenreeks in bijvoorbeeld oud schrift ook begonnen met een archiefspreekuur. Onderzoekers met behoefte aan deskundig advies van een archiefmedewerker hebben tijdens het spreekuur persoonlijk begeleiding gekregen bij het vinden van nuttige bronnen bij hun historisch of genealogisch onderzoek. De al meerdere jaren georganiseerde introductiemiddagen voor beginnende archiefonderzoekers sluiten hierop aan.

Op zoek gaan naar de bewoningsgeschiedenis van huizen, straten en wijken is de laatste jaren erg populair geworden. Daarom is het Regionaal Archief in 2015 met de cursus 'Op zoek naar de historie van uw huis, straat, wijk en dorp' gestart. Deze cursus en een workshop over locatieonderzoek in samenwerking met KopGroep Bibliotheken is succesvol geweest met in totaal ruim **50 deelnemers**.

Scholen

Het Regionaal Archief draagt graag bij aan de kennisontwikkeling op het gebied van regionale geschiedenis van leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. We stimuleren geschiedbeoefening onder kinderen en jongeren door middel van educatieprogramma's. Onze overtuiging is dat ieder kind een keer in zijn schooltijd in aanraking moet zijn gekomen met het archief, net zoals velen een bibliotheek of museum bezoeken. De geschiedenis van de stad of het dorp waar de leerlingen opgroeien en in sommige gevallen de familiegeschiedenis van deze leerlingen ligt immers in het archief! Na een bezoek zijn ze op de hoogte van de soort informatie die ze hier – of in een andere archiefinstelling – kunnen vinden. Er is uiteraard veel meer te vinden dan alleen via internet beschikbaar is. En dat is waardevol voor nu en in hun latere leven om te weten.

Zo zijn **200 middelbare scholieren** uit Alkmaar, Schagen en Bergen geholpen bij het schrijven van een profielwerkstuk¹⁴ of andere schoolopdrachten. Ook ontving het Regionaal Archief **492 basisschoolleerlingen**.

¹³ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'educatie' op pagina 33 voor een overzicht van de gegeven cursussen en workshops.

¹⁴ De hechte samenwerking met de scholen in het voortgezet onderwijs bracht ons op het idee reeksen van onderwerpen voor profielwerkstukken in een overzichtelijk bestand onder te brengen met vermelding van aanbevolen literatuur, beschikbaar beeldmateriaal en te raadplegen archiefstukken. Bij alle mogelijke projecten kan hieruit door docenten en leerlingen worden geput.

Emmie (studiezaal en educatie):

“Dat vijf klassen uit Schagen ons bezochten in het voorjaar vond ik wel heel bijzonder. Het is toch best een afstand om met een klas te ondernemen. Dat we door aan te haken bij actuele zaken (600 jaar Schagen) mensen uit de regio bereiken en hier enthousiaste reacties op krijgen vind ik heel leuk.”

Het Regionaal Archief participeert in Cultuur Primair, het loket voor cultuureducatie in het Primair Onderwijs, een samenwerkingsverband van scholen, cultuuraanbieders en gemeenten in de regio Noord-Kennemerland.

De scholieren doorlopen een ochtendvullend programma waarbij zij leren welke archieven en collecties het Regionaal Archief in huis heeft, waarom deze worden bewaard en welke informatie er in te vinden is. Een belangrijk onderdeel hierbij is dat de scholieren ook daadwerkelijk kennis nemen van originele archiefstukken.

In juni 2015 is het onderwijsproject en de gelijknamige lesbrieff 'Vroeger in Langedijk' voor basisscholen in Oudkarspel, Noord- en Zuid-Scharwoude en Broek op Langedijk gepresenteerd. Het Regionaal Archief werkte hieraan in samenwerking met historica Carly Misset en met financiële ondersteuning van de gemeente Langedijk en de Stichting Lief Langedijk.

Communicatie en PR

We streven ernaar met onze online platformen mensen te inspireren onze collecties te gebruiken. Daarom vinden we de zichtbare toename in interactiviteit op sociale media kanalen ook zeer geslaagd. We zijn actief geweest op Facebook, Twitter, Pinterest, Google+, Flickr, Youtube, Instagram, Tumblr, History Pin, LinkedIn en Wikipedia/wikimedia. Daarnaast dragen de traditionele media bij aan een breed publieksbereik. Persberichten worden gericht en met succes verspreid onder lokale en regionale media in het werkgebied.

Het Regionaal Archief verstuurde in 2014 in totaal **20** persberichten. Deze zijn, afhankelijk van het onderwerp, verspreid over lokale en regionale media in het werkgebied.¹⁵ Het nieuws werd overgenomen door onder meer Alkmaar Centraal, Radio 80, CompleetFM, Radio Castricum. Maar ook RTV Noord-Holland, Alkmaarsche Courant, huis-aan-huis- en nieuwsbladen en Dichtbij.nl. Ook de landelijke pers wist ons te vinden, zo interviewde Radio 5 medewerkers naar aanleiding van persberichten.

De digitale nieuwsbrief is populair en heeft inmiddels **547 abonnees** (per 31-12-2015). Dit jaar ontvingen de abonnees 11 keer de nieuwsbrief. Daarnaast is er de papieren nieuwsbrief Archivaria voor de Vrienden van het Regionaal Archief, die dit jaar twee keer is uitgebracht. Dit magazine blijft vooralsnog op veler verzoek naast de digitale nieuwsbrief bestaan.¹⁶

Jan (medeschrijver Ik was erbij):

“Het doet mij plezier dat ‘Ik was erbij’ in het NHD/AC nog steeds hoge ogen gooit. Er zullen weinig archiefdiensten zijn die op zo’n goede voet staan met de lokale pers.”

¹⁵ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder ‘Communicatie en PR’ op pagina 33 voor een overzicht van de verstuurde persberichten.

¹⁶ Zie de bijlage op pagina 37 voor meer informatie over de Vrienden van het Archief.

Publicaties

Het Regionaal Archief wil graag laten zien welke informatie te vinden is in de archieven en collecties die de archiefdienst bewaart. Medewerkers van de dienst schrijven daarom artikelen gebaseerd op informatie uit de eigen collectie. Deze worden gepubliceerd in lokale kranten en in historische en genealogische tijdschriften.

Zo verzorgt het Regionaal Archief wekelijks een aflevering van de populaire rubriek 'Ik was erbij' in het Noordhollands Dagblad, editie Alkmaarsche Courant.

Naast de 'Ik was erbij'-rubriek, verschenen dit jaar publicaties van archiefmedewerkers in diverse tijdschriften.¹⁷ Dit jaar is ook medewerking verleend aan televisieproducties, onder andere aan een aflevering van VPRO's 'Andere Tijden' over wapendroppings in Noord-Holland tijdens de Tweede Wereldoorlog (zie: bit.ly/RAAanderetijden) en het EO-programma 'Dit is de dag' (aflevering van 25 april).

Historische sensatie

Het Regionaal Archief treedt graag naar buiten met de collectie om het publiek de door historicus Johan Huizinga zo mooi omschreven 'historische sensatie' te laten ervaren. Het gevoel in direct contact te staan met het verleden door het zien (en zelfs aan mogen raken!) van een authentiek archiefstuk is een belevenis. Door middel van rondleidingen door depotruimten, lezingen en tentoonstellingen delen we de collectie van het Regionaal Archief actief.

Tentoonstellingen

Het Regionaal Archief beschikt over een expositieruimte waar een vaste tentoonstelling is ingericht over de archieven en collecties. De gratis te bezoeken tentoonstelling trok in 2015 **circa 400** bezoekers. Ook verzorgde het Regionaal Archief extern tentoonstellingen of leverde hier een bijdrage aan.¹⁸ Bij een aantal tentoonstellingen in het Stedelijk Museum Alkmaar is in meerdere of mindere mate geassisteerd door medewerkers van het Regionaal Archief. De assistentie bestond uit historisch onderzoek en/of de levering van replica's of bruiklenen uit de collectie. Met name voor de tentoonstelling 'Schilderswerkplaats in de

¹⁷ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Communicatie en PR' op pagina 34 voor een overzicht van de publicaties.

¹⁸ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Historische sensatie' op pagina 35 voor een overzicht van de tentoonstellingen waar het Regionaal Archief een bijdrage aan leverde.

Gouden Eeuw' over schilder Van der Heck is door medewerkers veel research gedaan in de archieven en collecties van het Regionaal Archief.

Deze foto van coördinator dienstverlening Harry de Raad, op ware grootte afgedrukt, was een onderdeel van de tentoonstelling 'Schilderswerkplaats in de Gouden Eeuw' over de schilder Claes Jacobsz. Van der Heck (ca. 1578-1652) bij het Stedelijk Museum Alkmaar.

Eveneens is medewerking verleend aan de tentoonstelling 'Op zoek naar Van Santen & de kleuren van de Gouden Eeuw' bij Bijzondere Collecties (UvA) in Amsterdam. De tentoonstelling '101 ogenblikken, foto's van Theo van Houts 1958 – 1983' kreeg dit jaar een tweede leven en was te zien bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

Ter nagedachtenis aan de Joodse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog heeft de Stichting Stolpersteine Alkmaar het initiatief genomen gedenksteden te plaatsen. Deze 26 'Struikelstenen' – een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig – zijn in november 2015 op negen verschillende adressen in de stad in de bestrating voor de gevel van het laatste woonadres geplaatst. Het Regionaal Archief heeft voor dit project veel research gedaan.

Rondleidingen

Elf keer heeft een groep van een rondleiding door het pand aan de Bergerweg genoten, met een totaal van **188 mensen**. Tijdens een rondleiding wordt zowel de studiezaal als de vaste expositieruimte en het showdepot aangedaan. Daarbij staat steeds het gebied centraal waaruit de groep afkomstig is.¹⁹

Ook hebben in 2015 werkbezoeken plaatsgevonden en ontving het Regionaal Archief het gemeentebestuur en ambtenaren van Texel (**15 personen**) en het college van Hollands Kroon. Gedeputeerde Duurzame energie, Culturele Infrastructuur en Bestuur van Provincie Noord-Holland Ralph de Vries kreeg eveneens een rondleiding, terwijl voor de gemeenteraden van de Noordkopgemeenten (Hollands Kroon, Den Helder, Schagen en Texel) een presentatie is gegeven tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van deze raden.

¹⁹ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Historische sensatie' op pagina 35 voor een overzicht van rondleidingen.

Lezingen

Medewerkers van het Regionaal Archief geven regelmatig lezingen buitenshuis. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de eigen collecties en archieven. Zo zijn er film- en fotoavonden gehouden en lezingen gegeven over en met de collectie van het Regionaal Archief. In totaal bezochten **circa 970 mensen** deze bijeenkomsten. Vooral een historische filmavond in Egmond-Binnen in samenwerking met de Stichting Historisch Egmond werd druk bezocht met zo'n 300 mensen. Ook de openingspresentatie van 450 jaar Egmonder- en Bergermeer trok veel publiek (150 mensen).²⁰

Het Regionaal Archief participeert in de Werkgroep Cultuurhistorie van de Stichting UIT-IN-ALKMAAR. Deze organiseert onder meer jaarlijks een lezingencyclus onder de naam het Alkmaars Historisch Café. In totaal bezochten **331 mensen** een lezing.²¹ Met name een lezing over 450 jaar Egmonder- en Bergermeer door Frits David Zeiler was erg populair met 80 bezoekers. Maar ook lezingen over de fusiegemeenten Alkmaar, De Rijp en Schermer, schildersfamilie Kruseman, vrouwen in het verzet en Koning Willem III zijn goed bezocht.

²⁰ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Historische sensatie' op pagina 35 voor een overzicht van lezingen.

²¹ Zie bijlage Actief publieksbeleid onder 'Historische sensatie' op pagina 35 voor een overzicht van de lezingen gegeven in het kader van het Alkmaars Historisch Café.

Klaar voor de toekomst: beheer en behoud van de collectie

De collectie van het Regionaal Archief blijft groeien. Daar zorgt in eerste plaats de wettelijk verplichte overbrenging van overheidsarchieven van twintig jaar en ouder voor. Daarnaast hebben we als taak de geschiedenis van de aangesloten gemeenten in het bijzonder op representatieve wijze te documenteren. Dat doet het Regionaal Archief door het verwerven van particuliere archieven, historisch beeldmateriaal en publicaties uit en over het verzorgingsgebied.

Acquisitie

Het Regionaal Archief ontvangt gedurende een jaar honderden meters aan archiefmateriaal, foto's, boeken, prenten, kranten, films, publicaties, etc. van gemeenten, particulieren en bedrijven uit het werkgebied. De acquisitie vindt zowel passief als actief plaats. In het laatste geval gaan we op zoek naar archieven / collecties die hiaten in de collectie kunnen opvullen. Dat kan een onderwerp betreffen waar nog weinig van bewaard is, maar ook collecties en archieven uit een bepaald gebied, of van bepaalde verenigingen, stichtingen, bedrijven, families of personen.

Vervroegd overbrengen

Gemeenten willen steeds vaker vervroegd overbrengen, onder meer door fusies waardoor er minder ruimte is voor archiefbewaring bij gemeenten zelf. Gewoonlijk wordt er zo'n tweehonderd tot driehonderd meter per jaar overgebracht naar het Regionaal Archief. In 2016 verwachten we bijna 2 kilometer aan bouwvergunningen en gemeentearchieven. Dit verslagjaar stond dan ook in het teken van de voorbereidingen daartoe.

Het Regionaal Archief heeft in het afgelopen jaar de volgende archieven en collecties verworven:

- **Overheidsarchief:** 158,2 meter²²
- **Particuliere archieven:** 46,3 meter
- **Bibliotheekcollectie:** 447 titels²³
- **Beeldcollectie:** 75 aanwinsten²⁴

Hoewel elk nieuw verworven archiefstuk, boek of foto een belangrijk onderdeel vormt van de collectie, zijn er altijd extra bijzondere aanwinsten. Zoals de schenking van een Statenbijbel uit 1718 met zeventiende-eeuwse gravures van Pieter Hendricksz. Schut door activiteitencentrum Het Trefpunt in Heiloo. Noemenswaardig is ook de verworven collectie van de tot de Bergense School behorende kunstenaar Jan Ponstijn uit de periode 1905–1950, bestaande uit een serie van circa driehonderd zwart-wit glasplaatnegatieven gemaakt in Amsterdam, het Gooi, Frankrijk en Bergen NH en een serie van circa veertig schetsen/portretten van inwoners van Bergen NH.

Bij de verworven archieven is speciale aandacht op zijn plaats voor het oudste notulenboek van de Alkmaarse Vrijwillige Brandweer, dat met een historische ladderwagen door de Alkmaarse brandweerlieden naar het gebouw van het Regionaal Archief werd gebracht, waarna de brandweerlieden een speciale rondleiding kregen door het gebouw en de depots.

²² Zie voor een overzicht van geacquireerde overheids- en particuliere archieven bijlage 'Ontvangen archieven in 2015' op pagina 38.

²³ 255 daarvan zijn schenkingen. Daarnaast schonk Uitgeverij Kluitman te Alkmaar als aanvulling op het archief alle eerste drukken uit de periode 1983-2014 (naar schatting tweeduizend titels).

²⁴ Van deze 75 aanwinsten zijn er 50 geregistreerd. Zie bijlage 'Aanwinsten beeldmateriaal in 2015' op pagina 41 voor een overzicht van de aanwinsten.

Verder kunnen we noemen het archief van gemeentemuseum 'Het Sterkenhuis' in Bergen (een bijzonder archief omdat het hier een van de oudste gemeentelijke musea in ons werkgebied betreft) en de archieven van een aantal recreatieve clubs met een speciaal karakter zoals de autosportvereniging 'Victory' en de wandelsportvereniging 'De Jeep'.

Restauratie en materieel beheer

Verworven archieven en collecties worden geconserveerd. Het testen van over te brengen archieven op biologische besmettingen als schimmel en zilvervis wordt bijna altijd ter plaatse gedaan. Bij het aantreffen van actieve schimmel of verdenking van levende zilvervis wordt voor definitieve plaatsing in het depot gammastraling ingezet. Bij schades wordt waar nodig restauratie gepleegd op overgebrachte materialen.

Charterproject

Het charterproject verloopt voorspoedig, in het voorjaar van 2016 zal het worden afgerond. Dan zullen alle 3.000 charters gevlakt, geborgen en digitaal opgenomen zijn.²⁵ Bij dit project staat het duurzame behoud en tevens de mogelijkheid tot raadpleging van de charters centraal. Tot ca. 1800 werden belangrijke rechtshandelingen vaak op charters vastgelegd. We hebben er dan ook veel van in onze archieven. Een charter is een akte op perkament, waaraan een of meer zegels bevestigd zijn of ooit bevestigd zijn

geweest. Oorspronkelijk werden ze vaak opgevouwen bewaard. Hierdoor ontstaat er te veel druk op kwetsbare zegels en is raadplegen onmogelijk zonder schade aan te richten. Een vlakke berging is dan ook noodzakelijk. Hier wordt voor gezorgd door charters 'in te vochten' in een vochtkamer met ultrasonische mist (koude waterdamp) en deze vervolgens vlak tussen twee vilten te laten 'drogen'. Het vlakken van de charters bood een uitgelezen kans om meteen een digitale opname te maken. Na de opname zijn de charters vastgezet in een speciale doos met ruimte voor het zegel.

Bewerking

De verworven archieven en collecties worden na conservering beschreven zodat ze toegankelijk zijn. Dit betekent in veel gevallen dat het materiaal wordt verpakt in speciale dozen die garant staan voor duurzame bewaring. Daarnaast worden ze ontsloten middels

²⁵ In een later stadium zullen de digitale opnamen gekoppeld worden aan het archiefbeheerssysteem Memorix Maior. Naar schatting komen zo'n drieduizend charters uit de archieven van het Regionaal Archief in aanmerking voor dit project.

een archiefinventaris, plaatsingslijst of beschreven in een catalogus. Zo zijn er in 2015 in totaal 2 nieuwe en 6 bewerkte archiefinventarissen gereed gekomen.²⁶

Memorix

Voor de ontsluiting van diverse collecties werkt het Regionaal Archief met producten van Picturae. Per 2015 is het Regionaal Archief Alkmaar overgestapt op 'Memorix Archieven' van Picturae als archiefbeheersysteem en tevens als medium voor de raadpleging van de archiefinventarissen. Deze gedwongen overstap vanwege het uit de markt halen van het vorige beheersysteem ABS heeft heel wat voeten in de aarde gehad. In 2015 hebben er verschillende testronden plaatsgevonden met 'Memorix Archieven', we verwachten dat het beheersysteem binnenkort optimaal werkt.

Het Regionaal Archief maakte reeds gebruik van het beheersysteem 'Memorix Maior' voor digitale beelden. Deze worden hierin beschreven en voorzien van metadata, waardoor publicatie op de beeldbank en binnen de genealogiemodule mogelijk is.

Huisvesting en financiën

De verhuur van depotruimten aan derden is zo succesvol dat het depot in 2015 bijna volledig werd benut. Naast het Stadsarchief Amsterdam was het Zuid-Afrikahuis in 2015 een belangrijke huurder. Tijdens de verbouwing van hun eigen pand in Amsterdam was hun archief- en boekencollectie hier ondergebracht en werkten zij aan het herverpakken en inventariseren van hun archieven. In december 2015 verhuisden de collecties en archieven samen met de medewerkers weer naar Amsterdam, waardoor er weer ongeveer een kilometer archiefstelling beschikbaar kwam. Deze zal snel gevuld worden door de verwachte overbrenging van de bouwdoSSIERS van verschillende gemeenten en de (vervroegde) overbrenging van archieven van gemeenten die het papier grotendeels willen uitplaatsen. Een deel van de gevolgen van de bezuinigingen van de afgelopen jaren kon mede door de verhuur van depotruimte enigszins opgevangen worden. De financiële situatie is daarmee gezond, zij het dat voor innovatie weinig tot geen budget beschikbaar is. Dankzij een subsidie van Archief2020 en het inzetten van de bestemmingsreserve kon toch gewerkt worden aan de voorbereidingen van het e-depot. Het is wel duidelijk dat voor deze nieuwe taak per 2017 extra budget beschikbaar gesteld zal moeten worden.

Om de klimaatinstallatie, die zorgt voor de juiste omstandigheden in het depot, nog efficiënter te laten werken, is een optimalisatie nota vastgesteld. De bedoeling is dat deze zal leiden tot een besparing op de energiekosten.

²⁶ Zie bijlage 'Ontsloten archieven in 2015' op pagina 40 voor een overzicht van de bewerkte archiefinventarissen.

Bestuur

Het Regionaal Archief Alkmaar is een zelfstandige organisatie in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA). In deze regeling namen in 2015 negen gemeenten uit de regio's Noord-Kennemerland en de Kop van Noord-Holland deel (namelijk: Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk en Schagen). Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier neemt deel op basis van een bilaterale overeenkomst.

Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten Alkmaar, Graft-de Rijk en Schermer gefuseerd tot de nieuwe gemeente Alkmaar. Per 1 januari 2016 zal het aantal deelnemende gemeenten naar tien stijgen met de toetreding van de gemeente Texel tot de gemeenschappelijke regeling.

Algemeen Bestuur

Samenstelling op 31 december 2015:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar);
- mevrouw O. Rasch (Bergen);
- de heer H. Klijnstra (Castricum);
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder);
- de heer L. Dickhoff (Heerhugowaard);
- de heer T.J. Romeyn (Heiloo);
- de heer J.R.A. Nawijn (Hollands Kroon);
- de heer J. Nieuwenhuizen (Langedijk);
- de heer B. Blonk (Schagen).

Adviserend lid:

- mevrouw M.L. Loef (senior inspecteur Interbestuurlijk Toezicht, zitting namens Provincie Noord-Holland).

Op 2 juli en 25 november 2015 is het Algemeen Bestuur bijeengekomen.

Dagelijks Bestuur

Samenstelling op 31 december 2015:

- de heer P. M. Bruinooge (Alkmaar), voorzitter;
- de heer P.J. Post (RHCA), secretaris;
- de heer J. Nieuwenhuizen (Langedijk), portefeuillehouder financiën;
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder), vice-voorzitter.

Op 8 april en 7 oktober 2015 is het Dagelijks Bestuur bijeengekomen.

Personeel

Op 31 december 2015 bestond de formatie van het Regionaal Archief uit 13,4 FTE en 17 medewerkers. Er zijn geen medewerkers in of uit dienst getreden dit jaar.

Medewerkers per 31 december 2015:

Directie en ondersteunende functies

- de heer drs. P.J. Post, directeur,
- mevrouw M. Huisman, managementassistent,
- de heer M. Alphenaar, medewerker informatiebeheer en automatisering,
- mevrouw B.F. Jansma, medewerker restauratie en conservering.

Team Dienstverlening

- de heer drs. H. de Raad, teamcoördinator,
- de heer drs. J.A.C. van Baar, medewerker studiezaal en educatie,
- mevrouw E.S. Sniijders MA, medewerker dienstverlening,
- mevrouw drs. A. Ettekoven, medewerker dienstverlening.

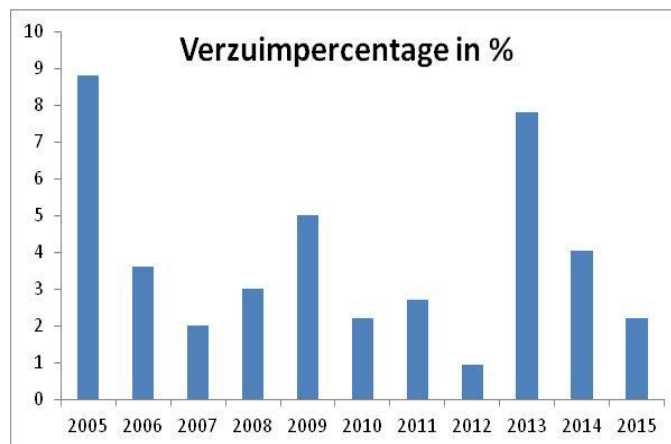
Team Bewerken en Behouden

- de heer drs. A. Zuurbier, teamcoördinator,
- mevrouw W.L. Deimveld, medewerker archieven,
- de heer R.T. Bankras, archiefassistent,
- de heer J. van Dijl, conservator atlas,
- mevrouw T.S. Free MA, medewerker atlas,
- mevrouw M. Joustra, bibliothecaris,
- mevrouw R.S. Meijer, medewerker bibliotheek
- mevrouw A. van der Lek, medewerker e-depot en informatiebeheer,
- de heer F.A. van der Horst, medewerker archiefinspectie.

Verzuimcijfers

Het verzuimpercentage in 2015 was 2,2%.

2005	8,8
2006	3,6
2007	2
2008	3
2009	5
2010	2,2
2011	2,7
2012	0,9
2013	7,8
2014	4
2015	2,2

Stagiairs

Het Regionaal Archief Alkmaar begeleidt graag stagiaires van de studie archivistiek en andere opleidingen. In 2015 heeft één student haar stageperiode bij het Regionaal Archief met succes afgerond.

- **Sissy Seidenstiker** heeft als student aan de Reinwardt Academie tijdens haar stage gedurende vier maanden bij het Regionaal Archief beelden uit Heerhugowaard en uit de WO2-collectie beschreven en geassisteerd bij de organisatie van de WO2-themadag. Ook heeft ze een publieksonderzoek uitgevoerd naar studiezaalbezoekers en gevelstenen aan Alkmaaropdekaart.nl toegevoegd.

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) is het medezeggenschapsorgaan binnen de organisatie en is op 31 december 2015 als volgt geformeerd:

- Annemarie Ettehoven, voorzitter,
- Frans van der Horst, secretaris,
- Mark Alphenaar, algemeen lid met portefeuille ARBO zaken.

Annemarie Ettehoven heeft het voorzitterschap overgenomen van Renate Meijer in november 2015 en één nieuw lid trad toe, namelijk Frans van der Horst. In 2015 hebben vijf overlegvergaderingen met de bestuurder plaatsgevonden. Namelijk op 22 januari, 26 maart, 21 mei, 10 september en 19 november.

De PVT heeft zich in 2015 gebogen over:

- Jaarstukken 2014
- Programmabegroting 2016
- Beleidsplan 2014-2018
- Werkzaamheden Commissie Nieuwenhuizen
- CAR/UWO
- Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE)
- Aansluiting Texel
- Digitalisering

Vrijwilligers en werkgroepen

Het Regionaal Archief Alkmaar maakt graag gebruik van vrijwilligers en werkgroepen om haar bronnen op een steeds dieper niveau online te ontsluiten. Zo worden bronnen ook voor minder ervaren onderzoekers, alsmede onderzoekers op afstand, bereikbaar. Tevens betreft het Regionaal Archief zo actief mensen bij de lokale en regionale geschiedbeoefening.

Vrijwilligers ontsluiten zowel genealogische bronnen als de beeldcollectie. Ook is er een transcriptiewerkgroep die werkt aan transcripties van moeilijk leesbare, oude bronnen. De transcripties worden gepubliceerd op de website van het Regionaal Archief (zie: bit.ly/RAAtranscripties).

De vrijwilligers genealogie worden begeleid door aangestelde coördinatoren binnen de groep vrijwilligers. Deze voeren controles uit en helpen bij vraagstukken. Pas als een coördinator vastloopt, neemt hij of zij contact op met het Regionaal Archief.

- Op 31 december 2015 waren er **40 vrijwilligers**, waarvan 38 vrijwilligers genealogie en twee vrijwilligers beeldcollectie.
- Op 31 december 2015 waren er **38 leden** van een transcriptie werkgroep.

- Daarnaast werken **circa 30 vrijwilligers** voor de verschillende historische verenigingen in het werkgebied binnen het beheersysteem Memorix Maior om hun beeldmateriaal te ontsluiten, beheren en te publiceren. Zij worden hierbij door de conservator beeldcollecties begeleid.
- Er is in 2015 eenmaal een coördinatorenoverleg van vrijwilligers genealogie gehouden op 20 mei.
- Er is in 2015 een vrijwilligersdag geweest naar Graft- De Rijk op 18 mei, waaraan 24 vrijwilligers deelnamen. Alle vrijwilligers hebben eind 2015 een kerstattentie ontvangen.

Dankzij de vrijwilligers en leden van de transcriptiewerkgroep zijn in 2015 duizenden bronnen nader toegankelijk gemaakt. In totaal zijn **115.643 akten/personen** ingevoerd of gecorrigeerd en **zes inventarisnummers** getranscribeerd.

- In 2015 is in totaal aan de ontsluiting van **84** notariële repertoria gewerkt waarbij **102.898 akten** zijn ingevoerd in de genealogiemodule van Memorix Maior (zie: bit.ly/RAAGenealogiemodule):
- In 2015 zijn door vrijwilligers genealogie gegevens betreffende **12.745 personen** uit bevolkingsregisters ontsloten.
- In 2015 zijn door de werkgroep transcriptie **zes inventarisnummers** getranscribeerd:
 - Archief gemeente Alkmaar 1325-1815, vroedschapsresoluties, inventarisnummer 40 over 1582-1597 (afronding) en een deel van inventarisnummer 41 over 1598-1608;
 - Archief familie Van Foreest, inventarisnummer 61, brieven van diverse personen aan Jan van Foreest (1586-1651);
 - Collectie Aanwinsten, delen van de inventarisnummers 13 (historische aantekeningen van Simon Eikelenberg, 18de eeuw), 390 (aantekeningen van Simon Eikelenberg over schilderkunst, 18de eeuw) en 557 (persoonlijke aantekeningen Simon Eikelenberg, 18de eeuw).

Bijlage 1 - Resultaten benchmark archief-KPI's

Dit overzicht is gebaseerd op de uitkomsten van het KPI verslag dat de archivaris in 2015 aan de colleges van B&W heeft uitgebracht. Hierin is op basis van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI) een beeld geschetst van de kwaliteit van de informatiehuishouding en de mate waarin de gemeente aan de archiefwettelijke eisen voldoet. De uitkomsten van het voornoemde verslag zijn geïnterpreteerd en vergeleken met de uitkomsten van de overige gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling van het RHCA. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een overzicht waarin de beoordeling per deelnemer is uitgewerkt en waarbij door middel van kleuren in één oogopslag duidelijk wordt hoe gemeenten ten opzichte van elkaar presteren.

Het overzicht presenteert een schema met de negen kerncompetenties waar een gemeente archiefwettelijk gezien aan moet voldoen. Zij heeft als overheidsorganisatie de wettelijke verplichting om de gemeentelijke (papieren en digitale) archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren.

De archiefinspecteur heeft per kleur een score toegekend die loopt van 0 (rood) tot en met 10 (groen). In het onderstaande schema is elke waarde vervolgens met een bepaalde factor vermenigvuldigd. De kerncompetentie met hoogste prioriteit is vermenigvuldigd met factor 9, die met laagste prioriteit met factor 1. De gedachte hierachter is om het beeld per gemeente te nuanceren, ook als het gaat om de vergelijking tussen gemeenten onderling en hoe zij ten opzichte van elkaar scoren.

Middelen en mensen (H10)

Bij deze kerncompetentie is nagegaan of de gemeente beredeneerd kan aangeven, gelet op haar wettelijke taken voor de archiefzorg en het archiefbeheer, hoeveel middelen en mensen zij hiervoor ter beschikking stelt alsmede hun kwaliteitsniveau. De gemeente is als zorgdrager wettelijk verantwoordelijk voor de zorg en het beheer van archieven en dient hiervoor voldoende middelen en mensen beschikbaar te stellen. Kortom, dit zijn voorwaarden die het mogelijk maken om uitvoering te geven aan de hieronder benoemde kerncompetenties.

Geordend overzicht (H3)

Hier is de vraag gesteld of de ordening van (papieren en digitale) archieven op een zodanige planmatige wijze geschiedt zodat het systeem en de materialen de authenticiteit, context en toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archieven kunnen waarborgen.

Digitale archiefbescheiden (H2)

In het verlengde van de vorige kerncompetentie spitst deze competentie zich op de vraag in hoeverre de gemeente in kwestie systematisch werkt aan het (duurzaam) beheer van digitale archieven en of ze voldoet aan de specifieke wettelijke voorschriften.

Selectie en vernietiging (H5)

Bij deze kerncompetentie is bekeken of de gemeente zorgvuldig afweegt wanneer het bezit van archieven niet meer van belang is voor bedrijfsvoering, democratische controle en cultuurhistorie. Zo niet, dan moet zij conform wettelijke voorschriften haar archieven vernietigen.

Kwaliteitssysteem (H2)

Hier is getracht te achterhalen of de gemeente structureel werkt aan de kwaliteit(sverbetering) van haar informatiehuishouding.

Lokale regelgeving (H1)

Bij deze kerncompetentie is vastgesteld of de gemeentelijke regelingen voldoen aan de wettelijke eisen. De gemeente dient als zorgdrager voorzieningen te treffen waarin de archiefzorg (toezicht op en het beheer van archieven) wordt geregeld.

Overbrenging (H6)

Hier is de vraag gesteld of de gemeente het principe van de Archiefwet 'te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar overbrengen, tenzij met redenen omkleed' correct in de praktijk brengt.

Archiefruimte (H7)

Hier is getoetst in hoeverre de fysieke en digitale bewaaromstandigheden bij de gemeentelijke organisatie op orde zijn.

Calamiteiten (H9, H8 vervalt)

Bij deze kerncompetentie is nagegaan of de gemeente plannen voor het behoud van de (te bewaren) archiefbescheiden bij bijzondere omstandigheden heeft gerealiseerd.

LET WEL: dit overzicht is gebaseerd op uitkomsten van het KPI-verslag uit de periode 2014-2015, dus het geeft niet de actuele stand van zaken weer!

KPI invulblad 2014-2015 (prioriteit + afweging)

	Bergen		HHW		Den Helder		H. Kroon		Langedijk	
Middelen en mensen (H10)	90	90	67,5	67,5	45					
Geordend overzicht (H3)	60	40	60	40	40					
Digitale archiefbescheiden (H4)	52,5	35	35	35	35					
Selectie en vernietiging (H5)	60	60	60	60	60					
Kwaliteitssysteem (H2)	37,5	25	25	25	37,5					
Lokale regelgeving (H1)	40	40	30	40	30					
Overbrenging (H6)	30	30	22,5	30	30					
Archiefruimte (H7)	20	20	5	15	20					
Calamiteiten (H9, H8 vervalt)	10	10	7,5	0	10					
Totaalscore	400	350	312,5	312,5	307,5					

KPI invulblad 2014-2015

	Heiloo		Alkmaar		Castricum		Schagen	
Middelen en mensen (H10)	45	22,5	22,5	0				
Geordend overzicht (H3)	40	40	20	20				
Digitale archiefbescheiden (H4)	17,5	17,5	35	17,5				
Selectie en vernietiging (H5)	60	60	45	15				
Kwaliteitssysteem (H2)	25	25	25	10				
Lokale regelgeving (H1)	30	30	30	30				
Overbrenging (H6)	30	15	15	15				
Archiefruimte (H7)	10	10	20	15				
Calamiteiten (H9, H8 vervalt)	10	10	7,5	0				
Totaalscore	267,5	230	220	122,5				

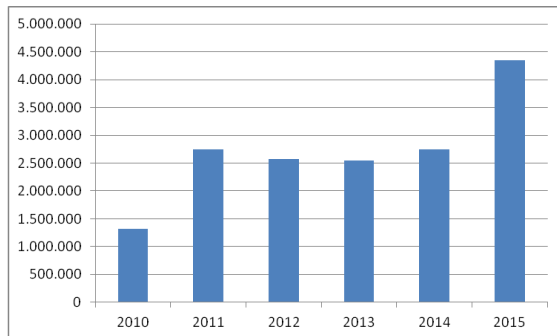
Bijlage 2 - Actief publieksbeleid

Digitaal publiek

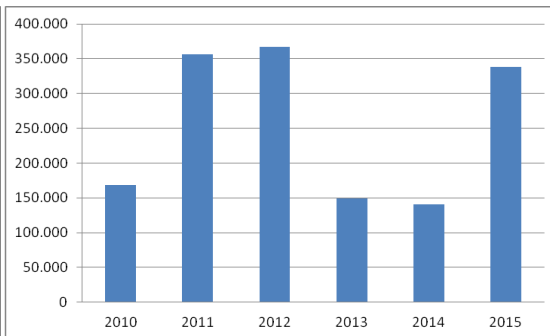
Bezoekcijfers

Ontwikkeling van het aantal unieke bezoekers en het aantal paginaweergaven voor de website archiefalkmaar.nl

Grafiek 1: Paginaweergaven

Grafiek 2: Unieke bezoekers

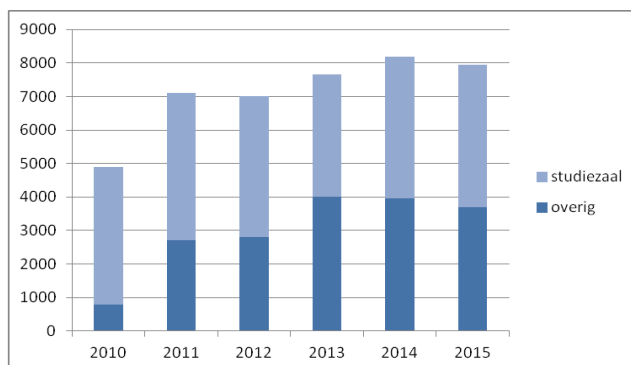
Tijdschriften

Overzicht van gedigitaliseerde tijdschriften welke zijn toegevoegd aan de tijdschriftenbank (<http://tijdschriften.archiefalkmaar.nl>) met in totaal **2.587** pagina's:

- Bergense Kroniek : 2013-2014
- De Groene Valck : 2013-2014
- Kroniek Historisch Genootschap Wieringermeer: 2013-2014
- Zicht op Haringcarspel : 2013-2014
- De Clock van Callens-Ooghe: 2013-2014
- De Kroniek : historische tijdschrift van Graft-de Rijp en Schermer 2013-2014
- Levend Verleden : 2013-2014
- Uitgave van de Vrienden van de Hondsbossche : 1982-2010 (nieuwe titel)

Fysiek publiek

Bezoekcijfers

Activiteiten

Tijdens een aantal zaterdagopenstellingen is een activiteit georganiseerd:

- Workshop winkelonderzoek (7 februari) **40** bezoekers
- NGV biedt hulp bij familieonderzoek (7 maart) **22** bezoekers
- Herhaling workshop winkelonderzoek (4 april) **18** bezoekers
- Presentatie over luchtfotografie (5 september) **14** bezoekers

Totaal **94** bezoekers

Gepubliceerde onderzoeken

Diverse bezoekers publiceerden onderzoeken waarbij gebruik werd gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief Alkmaar. Naast vele artikelen in de tijdschriften van de historische en genealogische verenigingen verschenen de volgende publicaties:

- 20 jaar Museumgemaal Wilhelmina : de avonturen van Museumgemaal Wilhelmina 1995-2015 / tekst: Willem Messchaert. - Alkmaar ; Purmerend : Stichting Museumgemaal Wilhelmina, 2015.
- 1250 : de overeenkomst tussen de abt van Egmond en zijn pachters : een episode in het slepende conflict tussen Kennemers en Westfriezen? / Marco Mostert. - In: Holland, jaargang 47 (2015), nummer 1.
- "Afsetters en meester-afsetters" : de kunst van het kleuren 1480-1720 / Truusje Goedings ; redactie Sytze van der Veen. - [Nijmegen] : Vantilt, 2015.
- Alkmaar, Schermer en Graft-de Rijk : inventarisatie cultuurhistorie in de fusiegemeenten. - Paterswolde : SteenhuisMeurs, 2015.
- Alkmaarders op de kaart : waterkunstenaar Jan Adriaanszoon Leeghwater (1575-1650) / tekst: Rosa E. Bernhard. - Alkmaar : Groep Alkmaardersopdekaart, 2015.
- Brandweer Heerhugowaard : de geschiedenis van een korps / Sylvia Molenaar. - [Heerhugowaard] : Brandweer HLS, 2014.
- Brandweer Langedijk : de geschiedenis van een korps / Sylvia Molenaar en Mireille Spits. - [Heerhugowaard] : Brandweer HLS, 2014.
- Brandweer Schermer : de geschiedenis van een korps / Sylvia Molenaar. - [Heerhugowaard] : Brandweer HLS, 2014.
- Claes Jacobsz van der Heck (ca. 1578-1652) : een Alkmaarse schilder in de Gouden Eeuw / Christi M. Klinkert, Alice Taatgen ; Yvonne Bleyerveld (redactie). - Alkmaar : Stedelijk Museum Alkmaar, 2015.
- De Doopsgezinde Gemeente te Alkmaar tijdens de Duitse bezetting / Thomas B. Roep & Alle G. Hoekema. - In: Doopsgezinde bijdragen ; nieuwe reeks, nummer 41 (2015).
- Familie Visser uit Egmond aan Zee / Peter Boerma. - Egmond aan Zee : Peter Boerma, 2015.
- Genealogie van het geslacht van Rietwijk / Wim Schmelzer. - Haarlem : W. Schmelzer, 2015.
- Gravures en geschriften van Cornelis Jacobszoon Drebber : Alkmaar 1572 - London 1633 / samenstelling Francis Franck en Hubert van Onna. - Alkmaar : Tweede Drebber Genootschap, 2015.
- Haast om te sterven : het korte leven van verzetsman Fritz Conijn / Doeko Bosscher. - Amsterdam : Prometheus - Bert Bakker, 2015.
- Harer Majesteits loyaalste onderdaan : François van 't Sant 1883-1966 / Sytze van der Zee. - Amsterdam : De Bezige Bij, 2015.
- De Hattinga's : predikanten, geneesheren, bestuurders en vooral kaartenmakers, hun geschiedenis en betekenis voor Hulst en Hulsterambacht / Jan de Kort, Honoré Rottier, Adrie de Kraker ... [en anderen]. - Hulst : Oudheidkundige Kring 'De Vier Ambachten', 2015.

- Heiloo : een dorp in oorlogstijd 2 : een aanvulling en het archief van de Binnenlandse Strijdkrachten in Heiloo en Egmond / Jaap de Graaf en Josta de Graaf-Gieltjes. - Heiloo : Jaap de Graaf en Josta de Graaf-Gieltjes, 2015.
- Helderse horeca 1890-2015 / Marinus Vermooten. - Den Helder : Marinus Vermooten, 2015.
- Het keiengericht : twee geloven op een kussen / Peter Groenveld. - Grou : Uitgeverij Louise, 2015.
- De kaasbouters : actierepertoires van de Alkmaarse kabouterbeweging en de twee-handenstrategie / Twan Morsch. - [Plaats van uitgave niet vastgesteld] : Twan Morsch, 2015.
- Kaaskoppen uit de Langedijk / samengesteld door Dick en Reinie Kaas. - Odijk en Amsterdam : D. en R. Kaas, 2015.
- Kaeskop kronkels : een docyn vertellinghen ende wonderbaerlycke prenten in een boeckxen voor jonghe ende oude Kaeskoppen / Jan Roobeek. - Alkmaar : J.A.M. Roobeek Beheer BV, 2015.
- Kees Kist doelgericht : het verhaal van een Europees topscorer / Marco Wijnstekers. - Emst : Nederlandse Sportliteratuur Uitgeverij, [2015].
- Kijksleutels Alkmaar - Schermer - Graft - De Rijk / teksten: Marrit van Zandbergen. - Alkmaar : Van Zandbergen Erfgoed & Educatie, [2015].
- Machteld Sijbrantsdochter : een verhaal over het beleg van Alkmaar in 1573 / Jan T. Nachbar. - Alkmaar : Historische Vereniging Alkmaar, 2015.
- De Mullers van Maartje : een beknopte genealogie van haar nakomelingen / [samengesteld door Wim Muller]. - Garminge : Wim Muller, 2015.
- 'De natte handelsoorlog' tussen Alkmaar en Hoorn rond de drooglegging van De Waert / samenstelling Dorien Partiman-Stet, Emiel Piek en Henk Aandewiel. - Heerhugowaard : Stichting "Den Huygen Dijck", [2015].
- Pastoor Optiek 65 jaar / Anja Elzinga-Pastoor en Jan Lont. - Bergen : Pastoor Optiek, 2014.
- De Schagerdam en de Abdij van Egmond : een oorkonde uit 1250 opnieuw gelezen / Karel Cornelis Numan. - Heerhugowaard : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse Waterstaatsgeschiedenis, 2015.
- Sociaal werk in Nederland : vijfhonderd jaar verheffen en verbinden / Jan Bijlsma, Hay Janssen. - 3e, herziene druk. - Bussum : Coutinho, 2015.
- Stamboom familie Louwe en aanverwanten : van circa 1665-2014 / samengesteld door Jaap Dirkszn. Leek. - Oudorp : Jaap Leek, 2015.
- De stamboom van Jacobus van Wonderen en Adriana Apeldoorn / samengesteld door Siem van Wonderen. - [Plaats van uitgave niet vastgesteld] : Siem van Wonderen, [circa 2014].
- De stoomtram Alkmaar-Bergen aan Zee, "Bello" en daarna / tekst: L.J.P. Albers ; met medewerking van R. van Doren. - Zwolle : WBOOKS, 2015.
- "Struinende-vort", verwanten gezocht en soms gevonden : stamboom en kwartierstaten van de familie De Rijcke en Arents / samengesteld door Henk Visser. - [Plaats van uitgave niet vastgesteld] : Haviko, 2015.
- De trein terug : het bewogen verleden van de spoorlijn Alkmaar - Den Helder / Wim Wegman. - [Alkmaar] : Holland Media Combinatie, 2015.
- De veldnamen van Schagen : veldnamen, straatnamen, waternamen, namen van polders, dijken, boerderijen en huizen : een zoektocht naar hun verleden / door Karel Cornelis Numan. - Schagen : Boekhandel Plukker, 2015.
- Warmenhuizen, bevrijdingsfeesten 1945 : fotoalbum / door Dirk Pronk. - Warmenhuizen : Drukkerij Gerja, 2015.

Educatie

Cursussen en workshops

Overzicht van de gegeven cursussen en workshops bij het Regionaal Archief en in samenwerking met partners:

- Cursus lezen van oud schrift voor beginners (2015-2016). **15** deelnemers.
- Cursus lezen van oud schrift voor gevorderden (2014-2015 en 2015-2016). **16** deelnemers.
- Introductiecursus Archief. **77** deelnemers.
- Archiefspreekuur. **8** deelnemers.
- Workshop kadastrale archieven. **10** deelnemers.
- Workshop notariële en oud-rechterlijke archieven in april. **10** deelnemers.
- Cursus op zoek naar de historie van uw huis, straat, wijk en dorp. **12** deelnemers.
- Workshops huizenonderzoek in samenwerking met KopGroepBibliotheken (bibliotheken van Den Helder, Schagen en Harenkarspel). **circa 42** deelnemers.
- Cursus genealogie in samenwerking met KopGroepBibliotheken en de Volksuniversiteit Den Helder. **16** deelnemers.
- Cursus genealogie in samenwerking met Bibliotheek Kennemerwaard (bibliotheek van Castricum). **10** deelnemers.
- Cursus geschiedenis familie en dorp in samenwerking met de Historische Vereniging Wieringen. **25** deelnemers.
- Interne workshop voor medewerkers KopGroepBibliotheken over het zoeken van informatie bij het Regionaal Archief. **14** deelnemers.
- Cursus aan studenten van de Universiteit van Amsterdam in de module Advanced Preventieve Conservering, een onderdeel van het Graduate Programme in Conservation of Cultural Heritage.

Totaal 255 deelnemers

Scholen

Overzicht van de scholen uit het basis en middelbaar onderwijs die in 2015 een bezoek brachten aan het Regionaal Archief:

Het Regionaal Archief ontving **200 middelbare scholieren** van onder meer het Regius College te Schagen, de Berger Scholengemeenschap, het Jan Arentsz en het Murmellius. Zij zijn geholpen bij bijvoorbeeld het schrijven van een profielwerkstuk en zij werkten aan regionale en/of lokale onderzoeksprojecten.

Het Regionaal Archief ontving **492** basisschoolleerlingen uit onder meer Schagen, Stompetoren en Alkmaar.

Communicatie en PR

Traditionele media

Overzicht van verstuurde persberichten in 2015:

- Onderzoek de geschiedenis van uw woonhuis of familie. Nieuwe workshops bij het Regionaal Archief Alkmaar
- Historisch onderzoek naar winkels bij het Regionaal Archief Alkmaar. Gratis lezing op zaterdag 7 februari
- Uw verborgen verleden ontrafeld. Zoektocht naar familiegeschiedenis bij het Regionaal Archief Alkmaar
- Deel herinneringen aan Ambachtsschool, LTS of het Willem Blaeu. Regionaal Archief Alkmaar neemt initiatief voor Facebookpagina
- Militaire voertuigen, foto's en WO II-kenners bij het Regionaal Archief Alkmaar. Themadag Tweede Wereldoorlog op 2 mei

Harry (hoofd dienstverlening):
"Ik heb bijzonder veel plezier beleefd aan de druk bezochte workshop genealogie die ik voor leden van de Historische Vereniging Wieringen heb gegeven. Het was inspirerend."

- Stadsrecht uit 1415 te bewonderen bij Regionaal Archief. Tijdelijke tentoonstelling met archiefstukken van Schagen
- Basisschoolklas Sint Aloysius oog in oog met Schager historie. Origineel stadsrecht van Schagen te zien bij het Regionaal Archief Alkmaar
- Ontmoet Cornelis Lely bij het Regionaal Archief Alkmaar. Beleef de geschiedenis van de Zuiderzeewerken tijdens Kunst tot de Nacht
- De regio van boven tijdens themapresentatie luchtfotografie
- Handen ineen voor Open Monumentendag. Alkmaar op de Kaart en Kijksleutels: vruchten van goede samenwerking
- Cursus 'op zoek naar de historie van uw huis, straat of wijk' bij Regionaal Archief Alkmaar
- Grote openstelling van de Alkmaarse Ambachtsschool op zaterdag 3 oktober. Gebouw van de voormalige Ambachtsschool, Technische School Alkmaar (TSA) en het Willem Blaeu (VMBO) in z'n geheel open!
- Nieuw bij het Regionaal Archief: spreekuur
- Tentoonstelling '101 ogenblikken' door Theo van Houts naar Eindhoven
- Regionaal Archief nog nooit zo populair. Recordaantal bezoekers op de open dag leidt tot ware reünie.
- Werken van architect Rob de Vries online. Een toegepaste artistieke collectie van 'hoe het vaak had kunnen zijn'
- Introductie op archiefonderzoek op woensdag 2 december
- Interessante archivarische vondst bij kringloopwinkel Keer op Keer
- Gemeente Texel sluit zich aan bij het Regionaal Archief Alkmaar
- Texelse genealogie online doorzoekbaar.

Publicaties

Publicaties door medewerkers van het Regionaal Archief in 2015:

- Diverse medewerkers: 'Ik was erbij', wekelijkse rubriek in de Alkmaarsche Courant.
- Diederik Aten: Een merkelijke leringe : artikelen aangeboden aan Jaap Haag naar aanleiding van zijn afscheidssymposium "Onbekend en onbemind", 18 december 2015 / Met bijdragen van Jaap Haag, Diederik Aten ... [en anderen]. - Purmerend : Waterlands Archief, 2015.
- Diederik Aten: De waterwolf in Waterland : de overstroming van 1916 in Waterland en de Zaanstreek / Diederik Aten, Frouke Wieringa ; eindredactie Willem Messchaert. - Heerhugowaard : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse Waterstaatsgeschiedenis, 2015 (Schoorl : Pirola). (Uitgaven van de kring van "Vrienden van de Hondsbossche" ; 31).
- Benita Jansma: Mars boven mars, Scheepshistorie, nummer 19, verschenen 22-05-2015.
- Harry de Raad: Het klooster van de minderbroeders / Harry de Raad. - Oud Alkmaar, jaargang 39 (2015), nummer 1, pagina 10-14, illustraties.
- Harry de Raad: In Noordhollands Dagblad artikel over de ontdekking dat de schilderijen van Maerten Soolmans en Oopjen Coppit door Rembrandt heel lang in Alkmaar hebben gehangen. In NHD: 2-10-2015 onder de titel 'Rembrandts dubbelportret hing in Alkmaar'.

Historische sensatie

Tentoonstellingen

Overzicht van externe tentoonstellingen waaraan het Regionaal Archief in meerdere of mindere mate een bijdrage in research heeft geleverd, dan wel een of meerdere collectieonderdelen in bruikleen heeft gegeven²⁷:

- Stolpersteine. Research voor de Stichting Stolpersteine Alkmaar. Op 2 november 2015 zijn ter nagedachtenis aan de tijdens de Tweede Wereldoorlog vermoorde Joodse inwoners van Alkmaar op negen verschillende adressen in de stad 26 stenen geplaatst.
- Stedelijk Museum Alkmaar, tentoonstelling *Schilderswerkplaats in de Gouden Eeuw*, over de schilder Claes Jacobsz. Van der Heck (ca. 1578-1652).
- Stedelijk Museum Alkmaar, tentoonstelling *Portret van Alkmaar. Ontdek het DNA van de stad*.
- Stedelijk Museum Alkmaar, tentoonstelling *De gouden eeuw van Alkmaar*.
- Stedelijk Museum Alkmaar, fototentoonstelling *Stad en Land*.
- Bijzondere Collecties Universiteitsbibliotheek Amsterdam, tentoonstelling *Op zoek naar Van Santen & de kleuren van de Gouden Eeuw*.
- Poldermuseum Heerhugowaard, tentoonstelling *De natte handelsoorlog*.
- Kinderboekenmuseum Het Schooltje van Dik Trom, Etersheim, tentoonstelling *Johan Braakensiek, illustrator en tekenaar*.
- Bibliotheek Bergen in samenwerking met het Sterkenhuis, tentoonstelling *Winkels in Bergen*.
- Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, tentoonstelling *Theo van Houts 101 ogenblikken*.
- Tentoonstelling van tien timewarpfoto's in de bibliotheek Schagen in verband met 600 jaar stadsrechten.
- Museum Egmond aan Zee, tentoonstelling *450 jaar Egmondermeer*.

Rondleidingen

Gezelschap	Aantal bezoekers
Rondleiding vrijwilligers Sterkenhuis Bergen	25
Stichting Welzijn Bergen (30 maart)	9
VVV-gidsen (15 april)	15
Alkmaarse Brandweer (16 april)	25
Vrijwilligers gemeente Alkmaar (1 juni)	11
Zomeractiviteiten Heerhugowaard (20 juli)	10
Schagen (24 augustus)	15
Schagen (5 september)	13
Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis (2 oktober)	38
Waardse Senioren in beweging (30 oktober)	17
Historische Vereniging Bergen	10
Totaal	188

²⁷ Bij enkele bruiklenen is uitgeweken naar een replica in verband met de lichtduurbelasting door eerdere tentoonstellingen.

Lezingen

Voor de hierna genoemde groepen zijn door medewerkers van het Regionaal Archief lezingen gegeven op externe locaties, met als doel bekendheid te geven aan zowel de instelling zelf als de archieven en collecties:

Onderwerp	Aantal bezoekers
Historische feest- en filmavond Egmond-Binnen in samenwerking met de Stichting Historisch Egmond	circa 300
Filmavond Egmond aan Zee voor de St. Agneskerk	circa 120
Openingspresentatie 450 jaar Egmonder- en Bergermeer	circa 150
Filmavond Historische Vereniging Alkmaar	circa 100
Presentatie bewonersvereniging Bergermeer	circa 50
Presentatie Vrouwen van Nu Alkmaar	circa 60
Presentatie EVA	circa 70
Lezing over Alkmaar in de Eerste Wereldoorlog voor de Historische Vereniging Alkmaar	circa 80
Lezing over kaarten van Heerhugowaard in samenwerking met Bibliotheek Kennemerwaard	circa 40
	Totaal circa 970

De volgende lezingen hebben plaatsgevonden in het kader van het Alkmaars Historisch Café:

Onderwerp	Aantal bezoekers
Alkmaar op de kaart	18
Historische verhouding tussen drie fusiegemeenten Alkmaar, De Rijp en Schermer	45
450 jaar Egmonder- en Bergermeer	80
Schildersfamilie Kruseman	45
Verzet door vrouwen in WO II	45
Tentoonstelling Claes Jacobsz Van der Heck	18
Twaalf 'stadsrechten' voor West-Friesland in 1414 en 1515	35
Koning Willem II en III	45
	Totaal 331

Bijlage 3 - Stichting Vrienden van het Archief van Alkmaar e.o.

Het Regionaal Archief heeft met haar Vrienden een achterban van circa **300** mensen.

Het bestuur

Samenstelling per 31 december 2015:

- dhr. J.C.M. (Joost) Cox, voorzitter,
- dhr. F. (Fred) Timmer, secretaris,
- dhr. S.P.A. (Simon) Zuurbier, penningmeester,
- dhr. M. (Maarten) Noot, algemeen lid.

Activiteiten

De Vrienden genoten van hun jaarlijkse uitje. Dit jaar in Graft-De Rijk op 19 juni. Het uitje werd georganiseerd in samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland'. Het was een inspirerende dag: bezoeken werden gebracht aan onder meer het oude raadhuis van Graft, de hervormde kerk en het oude raadhuis van De Rijk en museum In 't Houten Huis in De Rijk. Ongeveer 50 Vrienden namen deel aan de excursie.

Archivaria

Archivaria is een nieuwsbrief speciaal voor de Vrienden. In 2015 zijn twee nummers verschenen. Nog 89 Vrienden ontvangen de Archivaria op papier. De nieuwsbrief is tevens als PDF op de website geplaatst.

Bijlage 4 - Ontvangen archieven in 2015

Ontvangen overheidsarchieven in 2015

• Woningkaarten en persoonskaarten gemeenten Oterleek, Schermerhorn, Zuid- en Noord Schermer en Schermer, ca. 1900-ca. 1970	9,6 m
• Woningkaarten en persoonskaarten gemeenten Graft en De Rijp	5 m
• Bodemdossiers gemeente Alkmaar, 1982-2013	38 m
• Vertrouwenscommissie Benoeming Burgemeester Alkmaar, 2015	0,1 m
• Bodemdossiers gemeente Bergen, ca. 1990-2010	17 m
• Milieudossiers gemeente Bergen, ca. 1990-2010	28 m
• Deel burgerlijke stand gemeente Castricum, 1900-1960	0,3 m
• Deel burgerlijke stand gemeente Schagen, 1905-1966	0,5 m
• Bouwvergunningen gemeente Heiloo, 1917-1974	42,7 m
• Aanvullingen op diverse gemeentearchieven:	17 m
- Gemeente Callantsoog, 1937-1990	
- Gemeente Harenkarspel, 1925-1989	
- Gemeente Graft-De Rijp, tot 1992	
- Gemeente Wieringen, 1816-1979	
- Gemeente Alkmaar, 1945-1988	

Totaal omvang ontvangen overheidsarchieven 2015: **158,2 m**

Ontvangen particuliere archieven

• Autosportvereniging "Victory" te Alkmaar (A.S.V.), ca. 1960-ca. 2005	1 m
• R.K. Sint Bonifatiusparochie te De Rijp, ca. 1770-ca. 1980	5 m
• Stichting Regio Alkmaar Promotie (R.A.P.), ca. 1990-ca. 2000	1 m
• Protestantse gemeente Heerhugowaard (PKN Heerhugowaard), ca. 1870- ca. 2005	6,5 m
• Wandelsportvereniging De Jeep te Alkmaar, ca. 1945-ca. 2010	0,5 m
• Stichting Kerkbeheer Alkmaar (vh Kerkelijk Bureau Alkmaar), ca. 1975- ca. 1990	0,5 m
• Caarte van het Eijland Wieringen gemeten en getekent door Mattijs Den Bergen in Julij en Augustus 1756; Manuscriptkaart	0,1 m
• Kolfvereniging Door Inspanning Ontspanning te Oudkarspel	0,4 m
• Collectie Jan Buisman, boerencabaretier te Alkmaar	0,2 m
• Commissie Gemeentemuseum "Het Sterkenhuis" te Bergen	2,5 m
• Unie Van Vrijwilligers afdeling Schoorl	0,5 m
• Galerie De Kapberg te Egmond aan de Hoef	1 m
• Vrouwenvereniging Het Zwarte Kerkje Zuid Scharwoude	0,3 m
• Stichting Vrienden van Museum Kranenburgh	0,8 m
• Noordhollands Centrum Amateurtheater	0,5 m
• Aanvullingen op diverse particuliere archieven:	25,5 m
- Alkmaarse Filmkring	
- Veiligheidsregio Noord Holland Noord	
- Familie De Lange te Alkmaar	
- R.K. Parochie Alkmaar van voor 1573 (inv.nr. 5A)	
- R.K. Parochies Don Bosco, Dominicus, Laurentius	
- Volksuniversiteit voor Alkmaar e.o. en de Volkshogeschool te Bergen	
- Familie Kessler-de Lange	

- Alkmaarse Vrijwillige Brandweer
- Notarieel archief Den Helder
- Ringers Cacao- en Chocoladefabrieken N.V. en familie Ringers
- Hervormde gemeente Zuid Schermer
- Uitgeverij Kluitman Alkmaar
- Hervormde gemeente Castricum
- Gymnastiekvereniging Turnlust te Alkmaar
- Boekhandel Zwaan en Ter Burg te Alkmaar
- Advocatenkantoor mr. F. Zeiler
- Vereniging "Ambachtsschool Alkmaar en omstreken" (stukken van oud-leerling A. Groot, G. Post. P Terluin)
- Doopsgezinde gemeente Oude en Nieuwe Niedorp
- Collectie documentatie WO II (stukken ingebracht door o.a. G. Hoekema, J. Deetman, W. Boon, gemeentearchief Zaanstad, H. Koolwijk)
- PvdA afdeling Alkmaar
- R.K. Parochie H. Pius X te Alkmaar
- Stichting Redt de Rijk
- Veefonds te Warmenhuizen (stukken ingebracht door P. Sevenhuysen)
- Hervormde gemeente Grootschermer
- Parochies Den Helder
- Alkmaarse Weer- en Sterrenkundige vereniging Metius
- Woningstichting Kennemer Wonen te Alkmaar
- Collectie Aanwinsten (stukken betreffende Firma N.C. Bruin; div. stukken ingebracht door fam. Sleutel; schaatsplakboek Alkmaar; stukken Wijnhandel Pels te Alkmaar; diverse stukken afkomstig van dhr. Zandvoort; schriftje Frans Quax; notulenboek kleuterschool St. Pancras)

Totaal omvang ontvangen particuliere archieven 2015:

46, 3 m

Bijlage 5 - Ontsloten archieven in 2015

In 2015 kwamen 2 nieuwe inventarissen tot stand en zijn 6 inventarissen voorzien van een aanvulling of bewerkt. In totaal is hiermee 33 meter archief ontsloten.

Gereed gekomen inventarissen op archieven in 2015

- Archief Binnenlandse Strijdkrachten, afd. Warmenhuizen, 1945.
- Archief gemeente Wieringerwaard, 1934-1970.

Bewerkte of aangevulde inventarissen op archieven in 2015

- Codearchief Oudkarspel
- Aanvulling archief uitgeverij Kluitman, Alkmaar
- Codearchief Zuid-Scharwoude, 1938-1941
- Aanvulling archief Veiligheidsregio
- Codearchief Broek op Langedijk
- Collectie Aanwinsten

Bijlage 6 - Aanwinsten beeldmateriaal in 2015

Foto's en/of fotoalbums:

- Foto- en knipselboeken over de Alkmaarse Toneelver. "De Vriendenkring, 1952-1998".
- Foto-knipselalbums met prentbriefkaarten door P.B. Delamarre, afbeeldende de Egmond, Bergen en Heiloo.
- Artistieke fotoafdrukken en familiefoto's gemaakt door en afkomstig uit de nalatenschap van de Winkelse kunstenaar en fotograaf Alewijn Oostwoud Wijdenes (1925-2015).
- Negatieven afkomstig van fotograaf Groenendal te Bergen NH.
- Dia-positieven door Kars A. Kriegsman, Centraal Ziekenhuis Alkmaar en omgeving (ca. 1960 en 1975).
- Ca. 300 zwart-wit glasplaatnegatieven gemaakt in Amsterdam, het Gooi, Frankrijk en Bergen NH, alsmede een serie van circa 40 schetsen/portretten van inwoners van Bergen NH. 1905 – 1950. Door kunstenaar Jan Ponstijn.
- Albums van de voormalige St. Remembrance & Friendship Bergen NH van 1939-1945.
- Losse foto's/prentbriefkaarten van:
 - Slagerij Olie en personeel (Gedempte Nieuwesloot 69 te Alkmaar) en familie Olie rond 1885.
 - Blekerslaan te Alkmaar voor 1932.
 - Abdij van Egmond.
 - Het raadhuis in Heerhugowaard aan de Middenweg.
 - Huizen aan het Hofje van Egmond van de Nijenburg aan de Paternosterstraat te Alkmaar uit 1965, vlak voor de sloop in 1966.
 - Duitse soldaten met een voetbal, amateurfoto "Fussballklub in Holland 1940".
 - Rechtestraat de Rijk, 1910.
 - Intocht van de Canadezen in mei 1945 bij het stadhuis van Alkmaar.
 - Gemobiliseerde militairen in Alkmaar 1939/1940.
 - Vrachtauto's van Vissers Sneldienst Alkmaar-Hoorn.
 - Dominee De Pree uit Alkmaar.
 - Klassenfoto uit 1914 van de derde gemeenteschool hoek Lombardsteeg-Koningsweg Alkmaar.
 - "De Bergense luidklok terug naar Aalst". (Zie art. in Bergense Kroniek 2013).
 - Familie/kaashandelaar Grondsma op de Kaasmarkt in 1951.
 - Molens uit de Schermer.
 - Sloop van het voormalig gerechtsgebouw aan de Geestersingel te Alkmaar.
 - De militaire kapel in Alkmaar tijdens de mobilisatiejaren 1914-1918.
 - Alkmaarse gemeentereiniging aan het Zeglis.
 - Cruisevaart 'Alcmaria'.
 - Verschillende klassenfoto's van verschillende scholen: Kweekschool, Nicolaas Beetsschool, Vondelschool, Bram Daalder MAVO.
 - Maartje Ooykaas-Kwantes en Pieter Ooykaas uit Heiloo.

Films:

- Drie spoelen m.b.t. Texel, namelijk een amateurfilm uit ca. 1935 (16mm), een van een natuurliefhebber uit ca. 1937 (16mm) en "Met vakantie op Texel" (9,5mm).
- 8mm filmpje en documentatie m.b.t. huwelijk in 1944 te Warmenhuizen. In beeld het ondergedoken Joodse meisje Conny.
- Super 8 film met daarop een kopie van een 16mm Polygoon-journaal uit 1928. We zien een bezoek van het Alkmaarse Kaasdragersgilde aan de Amsterdamse Brouwerij De Gekroonde Valk.
- Een 8mm zwart-witfilm over de vuilnisdienst gemeente Schagen.

Kaarten, prenten en diversen:

- Schoolkaart “De Wieringermeerpolder bij Medemblik”.
- Tekening van een ontwerp Karenhuis in de Krelagestraat Alkmaar (niet gewonnen prijsvraag).
- Prent van het Huis te Schagen, 1711.
- Prent Raadhuis Graft door A. Wieringa, vermoedelijk jaren 1970.
- Prentje Langestraat Alkmaar door J. de Wit Dz., ca. 1930.
- Kadastrale kaart uit 1840 van de Egmondermeer.
- Spotprentje van twee schooljongens die een toneelmasker voor het gezicht houden. Betekenis niet bekend. Vervaardiger Willy Sluiter, 11 september 1920 Alkmaar.
- Zevental zwart-wit toverlantaarnplaatjes met betrekking tot het Julianaklooster te Heiloo, circa 1930.
- Drukwerk van een 18-tal pentekeningen van de hand van M. Oortwijn voorstellende dorpsgezichten.
- Zeer divers materiaal met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog, waaronder enkele foto's uit Den Helder en drie persoonsbewijzen van onder andere verzetsstrijder Cevat uit Alkmaar.
- Jubileumaffiche ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van Uitgeverij Kluitman, met begeleidende brief.
- Album met honderden suikerzakjes afkomstig uit heel Nederland maar met het zwaartepunt in Alkmaar en haar directe omgeving.

Bijlage 7 - Ontsloten beeldmateriaal in 2015

In het digitale beheersysteem Memorix Maior worden gedigitaliseerde of digitale afbeeldingen beheerd. Aan deze beelden kan een beschrijving worden toegekend, waarna deze na publicatie te zien is op de beeldbank. In 2015 zijn in totaal **circa 7.200 afbeeldingen** beschreven door medewerkers, stagiaires en vrijwilligers en gepubliceerd:

• Collectie Regionaal Archief Alkmaar:	circa 200
• Fotocollectie Monumentenzorg gemeente Alkmaar:	circa 300
• Gemeentelijke fotocollectie Bergen NH:	circa 320
• Collectie prentbriefkaarten:	circa 200
• Collectie Historische vereniging Sint Pancras ²⁸ :	circa 50
• Collectie Historische vereniging Callantsoog:	circa 400
• Collectie Glasplaatnegatieven Den Helder:	circa 470
• Collectie JosPé:	circa 1.900
• Collectie gemeentelijke foto's Den Helder:	circa 1.400
• Collectie tekeningen Rob de Vries:	circa 160
• Collectie beschermd dorpsgezicht De Rijp:	circa 1530
• Collectie Erfgoed van de Oorlog:	circa 300

²⁸ Deze collectie is nog niet gepubliceerd via de beeldbank.

Bijlage 8 - Aanwinsten bibliotheek in 2015

De bibliotheek van het Regionaal Archief Alkmaar bevat een grote collectie publicaties over de regionale en lokale geschiedenis van het werkgebied. De collectie wordt voortdurend aangevuld. De aanwinsten worden zowel aangekocht als geschonken door auteurs, uitgevers, instellingen, organisaties en bezoekers.

De bibliotheekcollectie is in 2015 aangevuld met **447 uitgaven**, waarvan 255 door schenking en 192 door aankoop. Daarnaast schonk Uitgeverij Kluitman te Alkmaar als aanvulling op het archief alle eerste drukken uit de periode 1983-2014 (naar schatting 2.000 titels).

Van de aanwinsten betreft het overgrote deel publicaties over de geschiedenis van de regio, de overige boeken hebben voornamelijk betrekking op wat algemenere onderwerpen die ondersteunend zijn voor het onderzoek naar de regionale geschiedenis, zoals boeken over waterstaatsgeschiedenis, naamkunde, cartografie, monumenten en historisch erfgoed.

Alle aanwinsten zijn beschreven in de bibliotheekcatalogus.

Bijlage 9 - Representatie

- Alkmaarse Historische Reeks van de Stichting Alkmaarse Historische Publicaties – Paul Post heeft zitting in het bestuur van de stichting.
- Kring van Archivarissen in Noord-Holland (KANH) - Paul Post is voorzitter van de Kring.
- Stichting UIT-IN-ALKMAAR - Paul Post heeft zitting in het bestuur van dit samenwerkingsverband van culturele instellingen in Alkmaar.
- Archiefbibliothecarissen Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht - Marijke Joustra en Renate Meijer hebben zitting in dit overleg.
- Aanbiedersoverleg Cultuur Primair - Emmie Snijders heeft zitting in deze werkgroep.
- Erfgoed Platform Bergen - Emmie Snijders neemt deel aan vergaderingen van dit platform.
- Vereniging Topografisch Historische Atlas - Jesse van Dijk is algemeen bestuurslid.
- Kunst en Cultuur Egmond - Jesse van Dijk is algemeen bestuurslid.
- Permanente Commissie Bouwzaken (BRAIN/LOPAI/EGI) - Frans van der Horst is algemeen lid.
- Stichting Lokaal Erfgoed te Alkmaar - Annemarie Ettekoven is secretaris.
- Werkgroep Archief-Synagoge - Jan van Baar heeft zitting in deze werkgroep.
- Commissie geschiedenis van het Westfries Genootschap' - Harry de Raad heeft zitting in deze commissie.
- Platform Erfgoed Bergen Egmond Schoorl en Platform Erfgoed Heerhugowaard - Harry de Raad neemt deel aan de vergaderingen van deze platforms.
- Werkgroep Historisch Café Alkmaar - Harry de Raad is lid van deze werkgroep.
- Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN) - Tessa Free heeft zitting in het bestuur van KVAN-SNAAI en is redactielid van het KVAN-Archievenblad.
- Vereniging Restauratoren Nederland - Benita Jansma is lid hiervan, ze is tevens ingeschreven in het Restauratorenregister.

Veel medewerkers van het Regionaal Archief wonen daarnaast met regelmaat regionale en landelijke bijeenkomsten bij en volgen cursussen en workshops om de ontwikkelingen in hun vakgebied te volgen.